

THY
CHAMBER
MUSIC
FESTIVAL

THY KAMMERMUSIK FESTIVAL 2016

Bestyrelse:

Aase Odfeldt, formand
Erik Lyng, næstformand
Verner Hastrup Petersen
Bente Mosumgaard
Anette Sohn

Craig Goodman, kunstnerisk leder

Adresse: Todbølvej 16, 7752 Snedsted
Tlf. : 9792 0902 eller 9793 4892
E-mail: mail@thychambermusicfestival.dk
www.thychambermusicfestival.dk

Tekst: Orla Vinther
Redaktion: Jørgen Munk
Sats og layout: Aase Odfeldt
Billedredaktion: Knud Erik Jensen
Tryk: Trykkeriet Friheden

Forsidefoto: Jens Kristian Kjærgård,
Nationalpark Thy

INDHOLD

Præsentation af lærerne		side 4
Præsentation af deltagerne		side 6
Fredag den 19. august kl. 19.30	Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 9
Lørdag den 20. august kl. 15.00	Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 14
Søndag den 21. august kl. 15.00	Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 20
Tirsdag den 23. august kl. 19.30	Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 24
Tirsdag den 23. august kl. 19.30	Vorupør Kirke, Bredkærvej 1, Nr. Vorupør, 7700 Thisted	side 32
Onsdag den 24. august kl. 19.30	Musikhuset, Kystvej 224, Dokkedal, 9280 Storvorde	side 36
Onsdag den 24. august kl. 19.30	Thisted Kirke, Vestergade 3, 7700 Thisted	side 40
Torsdag den 25. august kl. 19.30	Viborg Musiksal, Gravene 25, 8800 Viborg	side 44
Torsdag den 25. august kl. 19.30	Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløvs	side 45
Fredag den 26. august kl. 19.30	Vestervig Kirke, Klostermøllevej 71, 7770 Vestervig	side 49
Fredag den 26. august kl. 19.30	Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing	side 50
Lørdag den 27. august kl. 15.00	Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 51
Lørdag den 27. august kl. 15.00	Ansgarkirken, Ansgarvej 15, 7950 Øster Jølby, Mors	side 52
Søndag den 28. august kl. 15.00	Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 53
Skolekoncerter og åbne prøver		side 54

Programbogen 2016 har enkelte henvisninger til programbøger fra tidligere år. Disse kan downloades eller læses på www.thychambermusicfestival.dk (Om Thy Kammermusikfestival/programbøger).

Så vidt muligt gennemføres koncerterne efter de planlagte programmer, men ændringer kan forekomme.

THY MASTERCLASS

I begyndelsen af 1990'erne havde Axel Brant Nielsen og andre fremsynede Thy-stedborgere en vision, som de førte ud i livet, og som gennem årene udviklede sig til dagens internationale Thy Kammermusikfestival.

Visionen tog udgangspunkt i, at nogle sommerhuse i Klitmøllerområdet uden for turistsæsonen stod ubenyttede. I et par uger kunne de derfor bebos af unge musikere, der deltog i det årlige mesterkursus med den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos som kunstnerisk leder. Efter hendes død i 1996 overtog Craig Goodman den kunstneriske ledelse, og i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe ændrede han Thy Masterclass til en kammermusikfestival. Stille og roligt har denne festival udviklet sig til en begivenhed, der i dag tiltrækker talentfulde og ambitiøse unge musikere fra hele verden (i 2016 var der 95 ansøgere fra 25 lande til 15 pladser).

Festivalens fem højt profilerede lærere, Craig Goodman fra Strasbourg, Daniel Blumenthal fra Bruxelles, Máté Szücs fra Berlin og Elisabeth Zeuthen Schneider og Morten Zeuthen, begge fra København, deltager som aktive medlemmer af de forskellige ensembler ved indstudering og koncerter.

Den omstændighed gør festivalen enestående og derfor interessant for unge musikere fra hele verden.

Det internationale samarbejde udmønter sig i en række offentlige koncerter, hvis kunstneriske niveau har vakt opmærksomhed – også uden for landets grænser.

Desuden tjener samarbejdet et af projektets erklærede formål: at medvirke til mellemløst forståelse, hvortil sammenspil er et fornemt middel.

LÆRERNE

Craig Goodman (f. 1957) har altid gjort tingene lidt anderledes.

Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Operaorkester under Julius Rudel. Kort derefter flyttede han til New York, hvor han efter succes inden for de traditionelle områder (konkurrencer, solo- og kammermusikkoncerter, orkesteransættelser) valgte at flytte til Paris. Herfra begyndte en "ny" karriere, som påkaldte sig bl. a. Yehudi Menuhins, Leonard Bernsteins og Henri Dutilleux' interesse.

Som udøvende kunstner spiller han koncerter i mange af verdens hovedstæder såvel som i mere ydmyge omgivelser. Som komponist er Craig Goodman ophavsmænd til en række værker, der er udpræget lyriske, og som ofte involverer dans og teater.

Som underviser, både i sin egenskab af professor ved konservatoriet i Strasbourg og gennem udstrakt kursusvirksomhed, har Craig Goodman på et traditionsbevidst grundlag hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil og retning.

www.flutist.com

Daniel Blumenthal (f. 1952) er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musik-konservatorium i Bruxelles og desuden en meget flittig koncertgiver over det meste af verden. Allerede tidligt blev han kosmopolit. Han er født i Tyskland, indledte sin klaverkarriere som femårig i Paris og fortsatte sin uddannelse i USA sluttende på den berømte Juilliard School of Music i New York, hvorfra han er DMA (Doctor of Musical Arts). Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han i stedet i dommerpanelerne.

Som koncertpianist deler han sig mellem solokoncerter, akkompagnements-

opgaver og kammermusik. Dertil kommer en betydelig CD-produktion med mere end 80 indspilninger.

Blumenthals repertoire er meget omfattende, og han mestrer alle stilarter med indlevelse og overlegen teknik.

www.danielblumenthal.com

Morten Zeuthen (f. 1951) er sin generations førende danske cellist.

Han studerede hos Paul Tortelier og Asger Lund Christiansen. Fra 1978 til 1996 var han første solocellist i DR SymfoniOrkestret og har siden været celloprofessor på Det Kgl. Danske Musikonservatorium.

Han var medstifter af Kontraktartetten, Skandinavien's førende strygekvartet, som han var medlem af fra 1974 til 2000. Morten Zeuthen har en international karriere som kammermusiker og solist. Således modtog han i 1994 en Grammy for "Årets Klassiske Udgivelse" (en CD med indspilningen af Johann Sebastian Bachs solosuiter) og i 2006 en Grammy for "Årets Soloudgivelse" (CD'en *L'Homme Armé* med ny dansk musik for solocello). Morten Zeuthen spiller på en Giuseppe Rocca-cello fra 1845.

www.mortenzeuthen.dk

Elisabeth Zeuthen Schneider (f. 1956) er uddannet i København hos Milan Vitek og Endre Wolf. I USA videreførte hun sin uddannelse hos medlemmer af Budapesterkvartetten og Isidore Cohen fra Beaux Arts-trioen, ligesom hun dyrkede specielt barokstil hos Stanley Ritchie i Indiana. Det har ført til en række CD-indspilninger af alle Matthesons og Händels violinsonater.

Som orkestermusiker har Elisabeth Zeuthen Schneider virket som assisterende koncertmester både i Det Kgl. Kapel og i DR SymfoniOrkestret. Som docent på Det Kgl. Danske Musikonservatorium forener hun nu sin interesse for kammermusik og undervisning med en betydelig koncertvirksomhed og CD-indspilninger. Således har hun med pianisten Ulrich Stark indspillet Schumanns tre sonater for violin og klaver. Elisabeth Zeuthen Schneider spiller på en Giovanni Battista Grancino fra 1701.

Máté Szücs er født i Ungarn 1978. Begge forældre beskæftigede sig professionelt med musik, moderen som operasanger og pædagog, faderen som komponist og dirigent. Allerede som femårig begyndte Máté Szücs at spille violin, og som teenager gjorde han sig bemærket både som solist og kammermusiker. I 1990'erne slog han sig ned i Belgien, hvor han vandt anerkendelse som kammermusiker på violin og bratsch.

Máté Szücs har været solobratschist i Royal Philharmonic Orchestra of Flandern og i Bamberger Symphoniker.

I 2006 vandt han stillingen som solobratschist i Staatskapelle Dresden, en stilling, der på det tidspunkt havde været ubesat i 13 år. I 2007 konkurrerede han sig til den meget attraktive plads som solobratschist i Radio Sinfonie Orchester (RSO) Frankfurt am Main.

I august 2011 tiltrådte Máté Szücs stillingen som solobratschist i Berlinerfilharmonikerne.

Craig Goodman, fløjte

Daniel Blumenthal, klaver

Elisabeth Zeuthen Schneider,
violin

Máté Szűcs, bratsch

Morten Zeuthen, cello

Agnès Mauri Galik, bratsch

Camille Renault, cello

Chloe Yeseul Gam, violin

Christa-Maria Stangorra, violin

Cæcilie Balling, violin

Gamal Khamis, klaver

Jamie Clark, cello

Joshua Christian Anderson, klarinet

Justin Almazan, bratsch

Kenny Lee, cello

Kern Westerberg, violin

Kristina Winiarski, cello

Morten Lyngs, violin

Péter Pál Lukács, bratsch

Philip Zuckerman, violin

Deltagerne 2016

Agnès Mauri Galik, bratsch, 25 år. Spanier. Begyndte at spille klaver og bratsch som syv-årig. Studerer på Hochschule für Musik, Basel, tidligere på Universität Mozarteum, Salzburg og Escola Superior de Música de Catalunya, Barcelona, hvorfra hun debuterede i 2015. Spiller i ensemblet Cosmofonia, Basel. Agnès Mauri Galik har vundet flere priser i Spanien og Schweiz.

Camille Renault, cello, 30 år. Fransk. Begyndte at spille klaver som fire-årig; fik senere celloundervisning på konservatoriet i fødebyen Metz. Master of Cello and Chamber Music fra Hochschule für Musik, Karlsruhe 2013. Afslutter i 2016 sin Master of Cello Teaching fra Conservatoire National Supérieur de Musique, Paris. Som kammermusiker har Camille Renault været medlem af to klavertrioer (Trio Macbeth og Trio Lalo). Har siden 2009 assisteret i operaorkestret i Lyon. Blev i 2016 medlem af SWR-Sinfonieorchester Baden-Baden og Freiburg.

Chloe Yeseul Gam, violin, 25 år. Sydkoreaner. Begyndte at spille som seks-årig. Studerer på University of Southern California, Thornton School of Music, tidligere Keunyang-Chopin Music Academy of Warsaw i Korea. Har vundet flere koreanske og amerikanske priser. Yeseul Gam har turneret med forskellige orkestre i Europa, USA og Korea.

Christa-Maria Stangorra, violin, 21 år. Tysk/lettisk. Begyndte at spille som fire-årig. Studerer på Hochschule für Musik und Theater, Hamburg, tidligere The Purcell School for young musicians, Bushey og Hochschule für Musik und Theater, Rostock. Christa-Maria Stangorra har vundet adskillige priser i Tyskland og Polen, og i marts 2016 var hun inviteret til at spille i Hulencourt Soloist Chamber Orchestra, Bruxelles. Som medlem af Silver Piano Trio har hun koncerteret i Tyskland og Schweiz. <https://stangorra.wordpress.com>

Cæcilie Balling, violin, 26 år. Dansker. Begyndte at spille som 5-årig. Studerer på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, København, tidligere på Oberlin Conservatory of Music, Ohio, og på Chetham School of Music, Manchester. Assisterede en periode i Boston Philharmonic Orchestra. Herhjemme spiller hun i forskellige kammermusikgrupper. Har modtaget Robert Russels Mindelegat. www.cæcilieballing.dk

Gamal Khamis, klaver, 28 år. Englænder. Begyndte at spille som fem-årig. Har studeret på Royal College of Music, London, hvorfra han debuterede i 2009; videregående studier på internationale seminarer, heriblandt IMS Prussia Cove, Cornwall, og Banff Centre, Canada. Gamal Khamis, der har vundet adskillige engelske priser, er medlem af The Lipatti Piano Quartet; han har tidligere spillet i The London Chamber Collective og The Lone Piano Trio. Gamal Khamis koncertvirksomhed er ganske omfattende (Europa, Canada og USA), ligesom han har optrådt i engelsk og hollandsk radio.

Jamie Clark, cello, 26 år. Amerikaner. Begyndte at spille som ni-årig. Er uddannet på New England Conservatory, hvorfra hun er Doctor of Musical Arts (DMA). Arbejder her som assistent for professor Laurence Lesser, tidligere også for professor Paul Katz. Underviser på All Newton Music School, Newton, Massachusetts. Jamie Clark, der er medlem af en strygekvartet på New England Conservatory, har tidligere været medlem af The Discovery Ensemble, Boston Philharmonic Orchestra og The Atlantic Symphony Orchestra. Hun har modtaget flere amerikanske priser, således i 2016 The Presser Foundation's Graduate of Music Award.

Joshua Christian Anderson, klarinet, 24 år. Amerikaner. Begyndte at spille som 12-årig. Tog sin mastergrad på Yale University og forbereder nu under vejledning af professor Chad Burrow sin doktorgrad i musik (DMA) på University of Michigan. Joshua Christian Anderson er i øjeblikket soloklarinettist i Dearborn Symphony Orchestra. Har som kammermusiker spillet i Carnegie Hall sammen med medlemmer af New York Filharmonikerne. Under tiden på Yale var han soloklarinettist i Yale Philharmonia samt Amadeus og Delphi Chamber Orchestras. Har vundet flere amerikanske priser.

Justin Almazan, bratsch, 25 år. Canadier. Begyndte at spille bratsch som 10-årig. Studerer på Cleveland Institute of Music, tidligere på Colburn Conservatory og Eastman School of Music. Assisterer i Seattle Symphony Orchestra, Northwest Sinfonietta og Yakima Symphony Orchestra. Vandt førsteprisen i Max Aronoff Viola Competition.

Kenny Lee, cello, 26 år. Amerikaner. Begyndte at spille som 10-årig. Forbereder nu sin doktorgrad i musik på New England Conservatory, Boston. Har tidligere studeret på Eastman School of Music, Rochester, New York. Kenny Lee er medlem af The Gioviale String Quartet i Boston og cellist ved The Phoenix Orchestra sammesteds. Under tiden på Eastman var han medlem af The Athay String Quartet, der påtog sig at give mindre bemidlede studerende i Rochester mulighed for at høre kammermusik. Kenny Lee har modtaget adskillige amerikanske priser.

Kern Westerberg, violin, 23 år. Dansker. Begyndte at spille som fire-årig. Studerer på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm og på kammermusikinstituttet Edsberg Slot, Sollentuna ved Stockholm. Kern Westerberg er medlem af Trio Skandinavia, som var finalist i Sveriges største kammermusikkonkurrence Ung og lovande 2015. Blandt ni klavertrioer fra hele verden kvalificerede trioer sig til at deltage i Trondheim International Chamber Music Competition 2015. Kern Westerberg er desuden medlem af The Scandinavian String Quartet, som deltog i bl.a Sandviken Kammermusikfestival 2015 som årets kvartet. Her modtog kvartetten Rune Jönssons kammermusikstipendium. Westerberg, der var guldvinder i Berlingske Tidendes Klassisk Musikkonkurrence 2010 og samme år vinder af Jacob Gades violinkonkurrence, vandt i 2011 førsteprisen i DR's Spil for livet.

Kristina Winiarski, cello, 22 år. Svensker. Begyndte at spille som syv-årig. Studerer kammermusik på Edsberg Slot, Stockholm, tidligere The Zagreb Academy of Music. Kristina Winiarski, der i 2013-14 havde kontrakt med Sveriges Radios Symfoniorkester i Stockholm, er nu medlem af Edsberg Kammerorkester. Priser vinder i Berlingske Tidendes konkurrence 2007 og i Øresund Solistkonkurrence 2008. Vandt desuden i 2010 the National Philharmonic Concerto Competition i Maryland, USA.

Morten Lyngs, violin, 26 år. Dansker. Begyndte at spille som fire-årig. Studerer på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, tidligere Royal Academy of Music, London. Vandt i 2015 en plads i Stavanger Symfoniorkester, hvor han spiller nu samtidig med, at han forbereder sin master-eksamen fra Det Kgl. Danske Musikkonservatorium. Morten Lyngs vandt i i 2014 Betty og Valdemar van Hauens pris og året efter Odd Fellowlogens Musikpris. I forbindelse med DR-P2's kammermusikkonkurrence 2014 modtog Morten Lyngs som medlem af strygetrioen Armon en specialpris fra Sæmmenslutningen af Danske Musikforeninger.

Péter Pál Lukács, bratsch, 31 år. Ungarer. Begyndte at spille violin som tre-årig, skiftede til bratsch som 14-årig. Uddannet på Universität für Musik und Darstellende Kunst, Wien, tidligere Hochschule für Musik Hanns Eisler, Berlin, og Hochschule Rostock. Péter Pal Lukács er solobratschist i Vienna Tonkunstler Orchester.

Philip Zuckerman, violin, 23 år. Svensker. Begyndte at spille klaver som fire-årig og violin som fem-årig. Studerer på Juilliard School of Music, tidligere Hochschule für Musik Hanns Eisler, Berlin. Spiller freelance som kammermusiker og solist i USA og Sverige. Er medlem af klaverkvartetten The Zelda Quartet og The Northern Lights Trio, som debuterede 2015 ved festspillene i Pitea, Sverige. Har modtaget flere svenske priser. www.philipzuckerman.com

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED FREDAG DEN 19. AUGUST KL. 19.30

Svend Nielsen (f. 1937)

Kvintet, *Rondo*

for fløjte, violin, bratsch, cello og klaver

(1985, senere revideret)

fløjte: Craig Goodman
violin: Kern Westerberg
bratsch: Agnès Mauri Galik
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

César Franck (1822-90)

Sonate i A-dur

for violin og klaver (1886);

1979 arrangeret for fløjte og klaver af Craig Goodman

Allegretto ben moderato

Allegro

Recitativo – Fantasia: Ben moderato – Molto lento

Allegretto poco mosso

fløjte: Craig Goodman
klaver: Daniel Blumenthal

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Klaverkvintet i f-mol op. 34 (1864)

Allegro non troppo

Andante, un poco adagio

Scherzo: Allegro

Finale: Poco sostenuto – Allegro non troppo – Presto non troppo

violin 1: Kern Westerberg
violin 2: Elisabeth Zeuthen Schneider
bratsch: Agnès Mauri Galik
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

Thisted Musikteater 2015
Craig Goodman, Mattias Hanskov Palm og Dashiell Nesbitt

Den danske komponist og musikteoretiker **Svend Nielsen** (f. 1937) er uddannet på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København med Vagn Holmboe, Per Nørgård og Finn Høffding som lærere. Han er desuden cand.phil. i musikvidenskab fra Københavns Universitet. Svend Nielsen var i årene 1966-2004 en skattet lærer og kollega på Det Jyske Musikkonservatorium i Århus, fra 1969 docent i musikteoretiske fag. Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik præsenterer Svend Nielsen:

[...] *Som udtryksgrundlag bed modernismen sig ikke fast, men Svend Nielsen arbejder stadig ud fra en stram struktur, når han komponerer. Nogle har kaldt ham konstruktivist. Selv anser han sig for at være en "stemningsbetonet komponist tøjlet i strukturen". Men det er stemningen, ikke den bagvedliggende struktur, der fanger opmærksomheden, når man lytter til hans musik. Snarere end modernismen har romantiske og impressionistiske strømninger haft en direkte aflæselig indflydelse på Svend Niensens værker. Hans Romantiske Klaverstykker minder om Chopin, mens franske titler som Nocturne og Nuages leder tankerne hen på Debussy. Svend Nielsen har ofte sat dansk lyrik i toner. Måske er der ligefrem en direkte sammenhæng mellem hans interesse for den symbolistiske digter Sophus Claussen, der har lagt tekst til korværket Imperia, og forbindelsen til det franske, som kan spores i sinfonietta- og orkesterværkerne. I hvert fald er Svend Niensens måde at instrumentere på tydeligt impressionistisk inspireret: raffineret, ofte let, luftig. (Jens Hesselager, lektor i musikvidenskab ved Københavns Universitet).*

Det bør nævnes, at Svend Nielsen med storværket *Sommerfugledalen* til tekster fra Inger Christensens sonetkreds af samme navn vakte betydelig opmærksomhed. *Sommerfugledalen* findes i en udgave for kor og orkester (2003) og i en version for 12 solostemmer (2004). Værket foreligger i en berømt CD-indspilning fra 2006 med elitekoret Ars Nova dirigeret af Tamás Vető (DACAPO 8.224706).

Svend Nielsen har tidligere komponeret værker for Thy Kammermusikfestival. I 2010 således *Intermezzo for fløjte, bratsch og harpe* og *Variationer for klarinet, bratsch og kontrabas*. Se eventuelt mere derom i Programbog 2010, side 11.

Om *Rondo*, kvintetten for fløjte, violin, bratsch, cello og klaver, fortæller Svend Nielsen:

Rondo er fra 1986 og det første stykke kammermusik, jeg har komponeret. Med den gik der hul på bylden, og der fulgte en strygekvartet, en klarinetkvintet og en dobbeltkvintet i hurtig rækkefølge og senere adskillige stykker til forskellige ensembler på konservatoriet, ikke mindst messingmusik.

To 60-årige i Sønder Vorupør 1997. Svend Nielsen til venstre og Orla Vinther til højre.

Rondoen blev bestilt af Birkelund-kvintetten, sandsynligvis igennem dens pianist Eyvind Møller, der var min klaverlærer både på universitetet og senere på konservatoriet. Rondoen er senere revideret, og den udgave, der opføres på Thy Kammermusikfestival 2016, er derfor en uopførelse.

I en rondo kontrasteres en hovedide, i dette tilfælde en nedadgående bølge, med andre ideer af en anden karakter (en formide, som Orla har beskrevet så glimrende tidligere), hvorefter den oprindelige ide vender tilbage i ændret skikkelse. Andre titler kunne være Variationer eller mere poetisk: Bølger.

Det første mellemstil er en langsomt faldende, glidende bevægelse, hvorefter - når bunden er nået - hovedideen vender tilbage, men i omvendt retning, en rigtig bølge.

Andre udviklinger kan opfattes mere dansende, hvorefter det hele til sidst tynder ud i en lang, faldende slutning, en koda.

Den belgisk-franske komponist og organist **César Franck** (1822-90) debuterede allerede 11 år gammel som pianist fra konservatoriet i Liège (Belgien). Som 15-årig blev han i 1837 optaget på konservatoriet i Paris, hvor han studerede komposition, klaver og orgel. I 1842 vendte han tilbage til Belgien, men tog i 1844 blivende op-

hold i Paris, hvor han fra 1858 virkede som organist ved kirken Sainte-Clotilde, fra 1872 tillige som professor i orgelspil ved konservatoriet. Det meste af sit liv førte han en tilbagetrukket tilværelse – skattet som lærer, men kun i begrænset omfang anerkendt som komponist. Franck var i maj 1890 impliceret i en trafikulykke, hvis følger et halvt år senere lagde ham i graven.

I César Francks tonesprog, som ofte er ejendommelig sjælfødt og mystisk religiøst farvet, forenes elementer fra Johann Sebastian Bachs polyfoni (kanon og fuga) med en Wagnerinspireret kromatisk glidende og kompliceret harmonik.

Mens han som pianist og organist debuterede allerede som vidunderbarn, var han som komponist senere udviklet. Francks vigtigste værker blev til efter hans 50. år, således oratoriet *Les Béatitudes* og hans Symfoni i d-mol. Betydelige værker er derudover *Variations symphoniques* for klaver og orkester, Klaverkvintetten i c-mol (opført på Thy Kammermusikfestival 2010), Strygekvartetten i D-dur, *Trois chorales* for orgel og Sonaten for violin og klaver i A-dur, der står på dette års program. Gennem sin virksomhed som udøvende musiker (herunder som fremragende orgel-improvisator), komponist og lærer øvede han stærk og afgørende indflydelse på det efterfølgende slægtled af franske kompo-

nister: Vincent d'Indy, Ernest Chausson, Henri Duparc, Louis Vierne og mange andre.

César Franck komponerede sin Sonate i A-dur for violin og klaver i 1886; da var han 63 år gammel. Den omfangsrige sonate (den spiller i ca. 28 minutter) er nok det hyppigst opførte værk af Franck, og det regnes for et af kammermusikkens hovedværker. Franck komponerede sona-

César Franck ved orglet i Sainte-Clotilde. Efter Francks død i 1890 ville musikskribenten Georges Servières i et fransk musikmagasin skrive en artikel til hans minde. Fra redaktøren modtog han svaret:

De vil skrive om organisten i Sainte-Clotilde! Ja det synes jo, som om han har været en stor musiker, men kun lidet kendt af publikum. Hvordan vil De gøre læserne begribeligt, at De vil skrive om en komponist, som ikke er berømt, og som ikke er spillet på operaen. Har han aldrig skrevet en ballet i det mindste?

ten som en bryllupsgave til den 31-årige belgiske violinist Eugène Ysaÿe. Sonaten blev afleveret på bryllupsdagen den 26. september 1886 om morgenen. Efter et kort gennemsyn spillede Ysaÿe sonaten for bryllupsgæsterne sammen med pianisten Léontine Bordes-Pène. I de næste 40 år havde Ysaÿe sonaten på sine programmer. Det er et udtryk for værketets popularitet, at det gennem årene er arrangeret for mange forskellige instrumenter, heriblandt fløjte, tuba, bratsch og cello. Om arrangementet for fløjte og klaver fortæller Craig Goodman:

På samme tid lidenskabelig, lyrisk, sangbar, brilliant, kompleks og enkel: César Francks Sonate i A-dur er i sandhed et mesterværk. Derfor kan det ikke undre, at cellister og bratschister ikke har tøvet med at tillempes stykket, så det passer til deres instrumenters omfang.

Prøv at spille det mere som en fløjte, sagde den store franske violinist Christian Ferras. Kunne man da gøre noget bedre end at spille sonaten på fløjte – så meget mere, som violinstemmen ligger glimrende, også for det instrument? Mindre ændringer har dog været nødvendige for at kompensere for violinens ekstra store tert (den moderne fløjte går ned til h under det midterste c1, medens violinen fortsætter to heltonetrin længere ned til g), ligesom det i mere tæt komponerede passager har været nødvendigt at justere nogle få

oktavfordoblinger mellem klaver og fløjte for at få stemmerne til at stå frem med større klarhed. Men den egentlige "transskription" har mere at gøre med klangfarve: fløjtenisten må variere sin udtrykspalet ganske betydeligt for at indfri den følelsesmæssige bredde, der kendetegner værket; men det er vel et vilkår for alle værker og alle instrumenter.

Sonaten er cyklisk i sit anlæg. Det vil sige, at det motivstof, der præsenteres i første sats, dukker op også i de følgende sats, dog normalt i varieret eller modificeret skikkelse. Det cykliske princip, som sikrer en høj grad af stofflig sammenhæng i værket, havde Franck lært af sin ven, komponisten Franz Liszt.

Det er klaveret, der indleder første sats, *Allegretto ben moderato*. Efter fire takter sætter fløjten ind med det tema, hvis motiver forplanter sig til hele værket: en enkel linje, lyrisk og blidt syngende, stigende og faldende i sin kurve og med tertsen som det sammenbindende interval. Fra denne indadskuende og neddæmpede begyndelse udvikler satsen sig til et dramatisk klimaks, der munder ud i en gentagelse af indledningen. Et nyt dramatisk forløb leder mod en kort, sammenfattende koda.

Anden sats er en fuldblods *Allegro*, hændelsesrig og dramatisk; det virker næsten, som om Franck i virkeligheden har tænkt denne sats som den egentlige første sats med *Al-*

legretto ben moderato som dens langsomme indledning. Ikke mindst klaversatsen er meget krævende. Et langsomt mellemspil danner et hvilepunkt i denne forrygende sats.

I tredje sats, *Recitativo-Fantasia*, indleder klaveret med en udtryksfuld melodi, der bygger på de samme stigende tertsintervaller, som lå til grund for hovedtemaet i første sats. I udtryk og anlæg virker satsen som en udskrevet improvisation.

Fjerde sats, *Allegretto poco mosso*, indledes med en stort anlagt og strengt gennemført kanon mellem fløjte og klaver. Denne kanon vender tilbage på rondomanér afbrudt af mellemspil, der bygger på temaer fra første og tredje sats. Det er indledningens kanon, der ligger til grund for værketets brillante og monumentale slutning.

Johannes Brahms (1833-97), tysk komponist og pianist, voksede op i Hamburg, hvor han fra sit syvende år fik regelmæssig undervisning i klaver, senere også i teori og komposition. I 1848 – som 15-årig – trådte han offentligt frem som pianist. Det fik stor betydning for Johannes Brahms, at han som 20-årig mødte den ungarske violinist Eduard Reményi. Med ham turnerede han i Tyskland, hvor han mødte mange fremtrædende musikere og komponister, i Weimar Franz Liszt, hvis musik han ikke brød sig om, og i Düsseldorf Robert og Clara Schumann, med hvem han sluttede et livslangt venskab. Efter Robert Schumanns død i 1856 udviklede venskabet med Clara Schumann sig til en dyb passion, som dog aldrig blev genlemlevet.

Robert Schumann var begejstret. I *Neue Zeitschrift für Musik* hilste han Brahms som den "unge ørn", der med sit geniville skabe fornyelse i tysk musikliv. På den måde blev Brahms kendt; hans værker blev udgivet, og han kunne på længere sigt hellige sig sin virksomhed som komponist. Frem til 1862 levede Brahms i Hamburg kun afbrudt af tre månedlange ophold ved fyrstehoffet i Detmold. Her virkede han som hofpianist, lærer og dirigent for både kor og orkester.

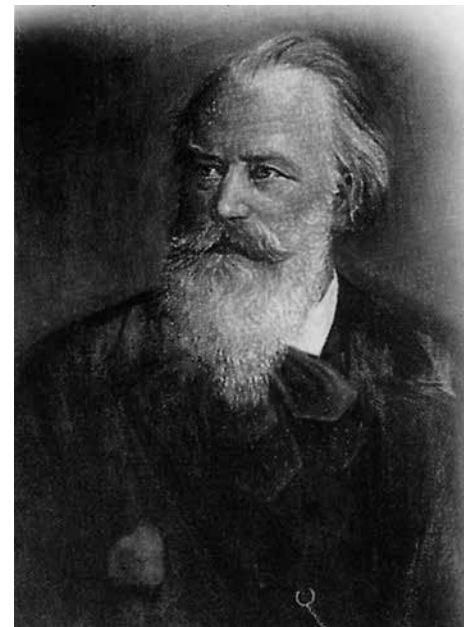
I 1862 rejste Brahms første gang til Wien, hvor han fra 1868 tog blivende ophold.

Opførelsen af hans største værk for kor og orkester *Ein deutsches Requiem* den 10. april 1868 i Bremens domkirke blev en succes, der placerede den 35-årige som én af tidens største komponister. Blandt Brahms' øvrige hovedværker er fire symfonier, to klaverkoncerter og en violinkoncert foruden kammer- og klavermusik og henvend 200 lieder med klaverledsagelse. Brahms efterlod sig 24 stort anlagte kammermusikværker, heraf 17 med klaver. I hans samlede produktion har kammermusikken derfor samme vægt som symfonierne, klavermusikken og liederne. Klaverkvintetten i f-mol op. 34 står på dette års program.

I første sats (*Allegro non troppo*) spilles hovedtemaet først unisont prøvende i 1. violin, cello og klaver, før det med et udtryk af eksplosiv energi vender tilbage for at lede til sidetemaet. Første sats, der er komponeret som en sædvanlig sonateform med gennemføringsdel og reprise, efterfølges af en indadvendt, rolig anden sats (*Andante, un poco Adagio*).

Tredje sats (*Scherzo: Allegro*) begynder tilbageholdt – med celloens pizzicati som akkompagnement til et synkoperet tema; men roen varer kun kort: satsen udvikler sig hurtigt i et uhyre dramatisk forløb, hvor den virtuose og stort anlagte klaverstemme stiller pianisten på en alvorlig prøve.

I finalen (*Poco sostenuto – Allegro non troppo – Presto, non troppo*) opbygger den langsomme indledning en stærk spænding, som udløses, når celloen præsenterer satsens hovedtema. Finalen, der i et koncentreret tematisk arbejde udfolder en overvældende strøm af motorisk energi, munder ud i en koda (*Presto, non troppo*), der under dynamisk stigning sætter kronen på værket.

Johannes Brahms (1833-97) var en klassisk orienteret senromantiker. Hans kendskab til Beethovens, Bachs og Palestrinas musik var dybtgående, og hans egen beherskelse af traditionens polyfone og harmoniske satsteknikker var formidabel.

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 20. AUGUST KL. 15.00

Ernest Chausson (1855-99)
Klavertrio i g-mol op. 3 (1881)

Pas trop lent – Animé
Vite
Assez lent
Animé

violin: Christa-Maria Stangorra
cello: Morten Zeuthen
klaver: Gamal Khamis

Sunleif Rasmussen (f. 1961)
Kvøða
for cello og klaver (2002)

cello: Morten Zeuthen
klaver: Gamal Khamis

Kirsten Kjær Museet 2015
Alicia Choi, Daniel Blumenthal, Yi-Te Yang og Morten Zeuthen

--- Pause ---

Francis Poulenc (1899-1963)
Sonate op. 164
for fløjte og klaver (1957)

Allegro malinconico
Cantilena
Presto giocoso

fløjte: Craig Goodman
klaver: Gamal Khamis

Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)
Klavertrio nr. 2 i e-mol op. 67 (1944)

Andante
Allegro non troppo
Largo
Allegretto

violin: Cæcilie Balling
cello: Camille Renault
klaver: Gamal Khamis

Den franske komponist **Ernest Chausson** (1855-99) blev født i Paris af velhavende forældre. Tidligt viste han stor musikalitet og interesse for kunst og kultur; men for at føje sine forældre studerede han jura for siden at blive ansat ved Appelretten i Paris. Som 25-årig, i 1879, havde han fået nok. Han tog sin afsked og blev optaget på Pariserkonservatoriet. Hans lærere var komponisterne Jules Massenet og César Franck. Det var Franck, som vakte hans lidenskabelige interesse for Richard Wagners musik. I 1881 afbrød Chausson sine studier i skuffelse over, at han ikke vandt den eftertragtede Prix de Rome. I 1882 og 1883 besøgte Chausson Bayreuth, hvor han sammen med komponisten Vincent d'Indy overværede premieren på Richard Wagners sidste opera *Parsifal*. Fra 1886 til sin død i 1899 var Chausson sekretær for *Société Nationale de Musique*. Hans hjem blev et samlingspunkt for tidens førende kunstnere, heriblandt komponisterne Henri Duparc, Gabriel Fauré, Claude Debussy, Isaac Albéniz, digteren Mallarmé og billedkunstneren Henry Lerolle. Chausson døde som 44-årig efter en færdselsulykke.

Ernest Chausson var uhyre selvkritisk og arbejdede meget langsomt. Skønt hans ydre liv var præget af lys og velstand, sporer man en grundlæggende tristesse i mange af hans værker, hvoraf de bedst kendte er *Poème* for violin og orkester og hans eneste symfoni i B-dur. Chausson skrev desuden kammermusik og en del sange. I en klasse for sig står her værket *La Chanson perpétuelle* for sopran, strygekvartet og klaver, der skildrer den forsmåede kvindes sorg inden selvmordet (hør værket på YouTube med Jessye Norman!). Operaen *Le Roi Arthur* var af den Wagner-begejstrede Chausson tænkt som et fransk modstykke til *Tristan og Isolde*. Stilhistorisk placerer Chausson sig i overgangen mellem César Franck (1822-90) og Claude Debussy (1862-1918).

Klavertrioen op. 3 i g-mol, som står på årets program, er stort anlagt og i fire satser. Den blev komponeret i 1881, hvor

Chausson afsluttede sine studier hos Massenet og blev optaget i César Francks klasse.

Første sats, *Pas trop lent – Animé*, viser med sin tætvævede satsstruktur og mørktfarvede harmonik allerede indflydelsen fra César Franck. En lang, tungsindig indledning fører til en hurtig, lidenskabelig hoveddel. Her spiller klaveret et bevægeligt akkompagnement til strygernes intense udveksling af motiver.

Anden sats, *Vite*, er kort og robust. Med sin livlige 3/8-rytme har den scherzo-karakter og er som helhed lysere og mere udadvendt end første sats. Klaveret er førende over lange stræk og spiller let og fint i sin motiviske udveksling med strygernes.

Tredje sats, *Assez lent*, er igen mørk og indadvendt i sin karakter. Klaveret indleder, men snart slutter celloen sig til, og sammen spiller de en melankolsk arie, der gradvis bygger op mod et højdepunkt, hvor violinen bliver førende stemme.

August 1893. Claude Debussy spiller klaver; Ernest Chausson vender blad, medens billedkunstneren Henry Lerolle ser til.

I satsens løb kan vi flere gange glæde os over klaverets fint formede motiver i diskantregisteret.

I fjerde og sidste sats, *Animé*, mærkes inspirationen fra César Franck, idet Chausson i satsens løb refererer til motiver og temaer fra de foregående satser (cyklisk form, se mere derom på side 12). Begyndelsen er enkel, iørefaldende og i valse-takt. Men udtrykket ændrer sig gradvist, og efter et dramatisk og kontrastrigt forløb sluttes i samme dystre og tungsindige atmosfære, som indledte første sats.

Den færøske komponist, dirigent og jazz-pianist **Sunleif Rasmussen** (f. 1961) studerede først på Musikhøgskolen i Oslo (1978-80) og senere på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København (1990-95), hvor Ib Nørholm og Ivar Frounberg var hans lærere i henholdsvis komposition og elektronisk musik. Sunleif Rasmussen har desuden studeret *spektralmusik*, en genre inden for elektroakustisk musik, der har sæde i Paris med komponisten Tristan Murail som toneangivende. I 1997 modtog Sunleif Rasmussen det treårige stipendium fra Statens Kunstfond og i 2002 Nordisk Råds Musikpris for symfonien *Oceanic Days*. I 2011 fik han det færøske kulturministeriums pris, *Mentanarvirðis-løn Landsins*.

Sunleif Rasmussen har skrevet orkesterværker, kammermusik, soloværker, elektroakustiske værker for bånd og live electronic og en betydelig mængde kor-musik. I forbindelse med udgivelsen af CD'en med Rasmussens værker for strygere (*String against String*, 2007) præsenterer det danske nationale pladeselskab, *Dacapo Records*, Sunleif Rasmussen og hans musik:

Sunleif Rasmussens tonesprog og musikalske idéer har mindelser om den jævnlidende danske kollega Bent Sørensen og om salig György Ligeti, en af det 20. århundredes vigtigste skikkelser overhovedet. Det er klart, at Rasmussens musik nok er færøsk – eller i hvert fald ultranordisk – i udgangspunktet, men dens format er globalt.

Om værket *Kvøða*, der står på årets program, fortæller komponisten:

I halvfemserne arbejdede fotografen Marianne Grøndahl med en bog om komponister. I den forbindelse var hun på Færøerne og portrætterede mig. Jeg fik et meget tæt venskab med hende, og i forbindelse med en fødseldagskoncert for hende bad Amalie Malling mig om at skrive et kort værk for cello og klaver. Jeg havde kort forinden skrevet et værk for kor, cello og klaver til Radiokammerkoret. Værket var skrevet til et digt af Paul Celan kaldet Engführung. Et monumentalt digt om livets brutaliteter, men skrevet i et meget lyrisk sprog. Værket Kvøða/Hilsen er indledende musik til før-omtalte værk, hvor også brutaliteten, fortalt i et lyrisk sprog, var meget beskrivende

Sunleif Rasmussen (f. 1961). Foto: Dansk Komponistforening

for billederne, som Marianne Grøndahl tog af mig på Færøerne. Bl.a. mens jeg slagter får.

Francis Poulenc (1899-1963), fransk pianist og komponist, var yngste medlem af den gruppe, der – inspireret af Erik Satie og Jean Cocteau – blev kendt i Frankrig som *Les Six* (se billede og billedtekst). På dansk kendes gruppen som *De Seks*. Gruppens navn har det russiske modstykke *De fem* som forbillede (se evt. mere om de russiske fem i Programbog 2009 side 26 og 27).

Skønt de bevarede deres individuelle særpræg, reagerede de i fællesskab mod det kontursvage og passivt henflydende i impressionismens tonesprog, som først og fremmest var knyttet til Claude Debussy (1862-1918) og hans musik. Gruppens medlemmer forbandt deres kompositioner med hverdagen og med tidens populærmusik; deres musik skulle være knap, koncis og klar. Omkring 1920 sagde de:

Vi har fået nok af skyer, bølger, vandnymfer, natlige dufte og sunkne katedraler. Hvad vi har brug for nu, er en jordnær musik, en hverdagsmusik, musik, man kan bo i som i et hus.

Poulenc har komponeret operaer, balletter, orkesterværker, kammermusik, klavermusik og sange. I direkte opposition til romantik og impressionisme udviklede han en frisk og ukompliceret skrivemåde, usentimental og ofte præget af humor og ironi. Ikke mindst på grund af Poulencs talrige fine sange

og sangkredse med klaver er hans navn blevet kendt viden om.

Poulenc komponerede sin *Sonate* op. 164 for fløjte og klaver i 1956. Den er teknisk brillant og fuld af musikalsk ynde og charme – egenskaber, der netop karakteriserer den franske fløjtetradition.

Paris, december 1951. Komponistgruppen *Les Six*. Stående fra venstre: Darius Milhaud, Georges Auric, Arthur Honegger, Germaine Tailleferre, Francis Poulenc og Louis Durey. Ved klaveret: Jean Cocteau.

Første sats, *Allegro malinconico*, klinger på trods af karakterangivelsen ikke særlig melankolsk. Hovedtemaet, der spilles af fløjten, begynder med en brudt akkord i hurtige 32.-delsnoder som optakt til en kromatisk faldende linje. Optakten på fire toner klinger gennem hele satsen som et motto. Derefter følger et livligt og farverigt forløb præget af tonal flertydighed. Vægtige akkorder signalerer begyndelsen til et langsomt og vemodigt dur-forløb, der veksler mellem tre- og todelt takt – en velgørende kontrast til de sprælske omgivelser.

Anden sats er en smuk, indadskuende og drømmende *Cantilena* præget af fløjten smukke, sangbare melodier.

Tredje sats, *Presto giocoso (Meget hurtigt og muntert)* begynder med et tema domineret af markante akkordslag i klaveret. Her lægges alle referencer til romantisk idyl til side til fordel for en overgiven og livlig sats, der stråler af godt humør.

Alt i alt er sonaten et godt eksempel på den udadvendte og pikante stil, der præger Poulencs virtuose instrumentalmusik.

Den 26. maj 1973 modtog den russiske komponist **Dmitrij Sjostakovitj** (1906-75) Léonie Sonnings Musikpris efter opførelsen på Det Kgl. Teater af hans opera *Katarina Ismajlova*. Fonden begrundede sin tildeling således:

Léonie Sonnings Musikpris tildeles Dmitrij Sjostakovitj i dyb beundring for hans livslange og omfattende indsats i den skabende musiks tjeneste. Dmitrij Sjostakovitjs værker, der spænder fra kammermusik, koncert og symfoni til ballet, opera og oratorium, står i Danmark som i den øvrige verden som geniale højdepunkter i vort århundredes tonekunst.

Dmitrij Sjostakovitj satte den sidste dobbeltstreg i sin 2. klavertrio i foråret 1944. Såvel for Sovjetunionen som for Sjostakovitj selv var omstændighederne rystende. Efter flere års brutal krig mod Tyskland befandt Sovjetunionen sig i en tilstand af dyb udmattelse. Belejringen af Leningrad var afsluttet i januar samme år. Den belejring kostede en million mennesker livet. De tyske hære blev presset tilbage; og de grusomheder, som havde fundet sted i koncentrationslejrene, blev efterhånden kendt. Det gjaldt også Naziregimets forfølgelse og udryddelse af den jødiske befolkning. Samtidig mistede Sjostakovitj sin nærmeste ven, Iwan Sollertinsky, en begavet musikforsker, en brillant sprogbeğavelse (man hævder, at han talte 16 sprog og

talrige dialekter) og en beåndet taler. Han blev kun 42 år gammel.

Sjostakovitj havde siden december arbejdet på sin 2. klavertrio og besluttede nu at tilegne den Sollertinskys minde. Dermed skrev Sjostakovitj sig ind i den særlige russiske tradition for at komponere musik "til minde om": Tjajkovskij tilegnede i 1882 sin monumentale klavertrio i a-mol mindet om Nicolai Rubinstein (opført på Thy Kammermusikfestival i 2013); Anton Arensky skrev i 1889 en trio til minde om sin ven, cellisten Karl Davidoff, og Rachmaninov komponerede i 1894 sin *Trio élégiaque* nr. 2 til minde om Tjajkovskij.

Det er Sjostakovitjs 2. klavertrio fra 1944, der står på årets program. I sit dybt personlige, konfliktpregede og smertelige tonesprog står det klart, at trioen ikke blot reflekterer den sorg og afmagt, Sjostakovitj følte ved meddelelsen om Sollertinskys død, men at den også er skrevet under indtryk af de rædsler, nationens befolkning havde gennemlevet.

Første sats, *Andante*, begynder med et fugatema, som celloen spiller med høje, glasagtige flageolettoner. Temaet besvares først af den dæmpede violin i et lavere register fulgt af temaet i klaverets dybe oktaver – hvorefter de tre

instrumenter fortsætter med en spørgelsesagtig, trøstesløs musik. Af ejendommeligt virkning er det, når klaveret spiller temaet unison med tre oktavers afstand mellem stemmerne, hvortil cello og violin akkompagnerer med tonegentagelser. Et pludseligt accelerando (forøgelse af tempoet) bringer ingen lettelse, men snarere en forstærket følelse af vildrede. Den bredt anlagte koda er i sit rytmiske og motiviske arbejde tydeligt inspireret af folkemusik.

Anden sats, *Allegro non troppo*, er en vild og voldsom scherzo, ironisk og pågående og teknisk uhyre krævende. Midt i satsen spiller violinen brudstykker af en dansende folkevis, en vals; men virkningen er ikke befriende, snarere tragisk.

Tredje sats, *Largo*, er en passacaglia, en langsom, højtidelig variationssats fra baroktiden. Seks gange gentager klaveret en langsom følge af otte akkorder – en sørgemarch. Hertil synger violin og cello en sorgfuld duet. Denne vægtige sats arbejder sig frem mod et højdepunkt, før den munder ud i resignation.

I fjerde sats, *Allegretto*, resumeres de foregående satsers tematiske materiale og udtryk: Førstesatsens trøstesløshed, scherzoens sarkasme og passacagliaens sorgfulde udsagn. Hertil kommer et særligt jødisk element: Klezmermusikken, som her klinger med et udtryk af desperation, som en dødedans. Til sidst høres passacagliaens tunge klaverakkorder sammen med flageolettonerne fra begyndelsen af første sats – ringen er sluttet.

Om Sjostakovitjs 2. Klavertrio op. 67 skriver Solomon Volkov:

Værket bringer de forfærdelige scener fra Picasso's Guernica i erindring; nogle pasager vibrerer af rædsel - formentlig det mest rystende og tungsindige værk, Sjostakovitj har komponeret. Den 2. klavertrio rummer intet udtryk for lindring eller trøst; den formidler følelser, der er knyttet til forestillingen om destruktion og død.

(Solomon Volkov, *Testimony: The Memoirs of Dmitri Sjostakovitj*, 1979)

Pablo Picasso, *Guernica* (1937)

KLITMØLLER KIRKE, 7700 THISTED SØNDAG DEN 21. AUGUST KL. 15.00

Anton Bruckner (1824-96)
Strygekvintet i F-dur (1879)

Moderato. Gemäßigt
Scherzo. Schnell – Trio. Langsamer
Adagio
Finale. Lebhaft bewegt

violin 1: Kern Westerberg
violin 2: Cæcilie Balling
bratsch 1: Máté Szücs
bratsch 2: Péter Pál Lukács
cello: Kenny Lee

--- Pause ---

Carl Nielsen (1865-1931)
Strygekvintet i G-dur FS 5 (1888)

Allegro pastorale
Adagio
Allegretto scherzando
Finale: Allegro molto

violin 1: Chloe Yeseul Gam
violin 2: Philip Zuckerman
bratsch 1: Justin Almazan
bratsch 2: Agnès Mauri Galik
cello: Camille Renault

Klitmøller Kirke 2015
Ania Filochowska, Mattias Hanskov Palm, Elisabeth Zeuthen
Schneider, Camille Renault og Dashiell Nesbitt

Den østrigske organist og komponist **Anton Bruckner** (1824-96) virkede fra 1855 som domorganist i Linz og fra 1868 som konservatorieprofessor, hoforganist og senere som lektor ved Wiens Universitet, hvor han også blev æresdoktor.

På trods af dette smukke karriereforløb havde Anton Bruckner ingen let gang på jorden. Han voksede op i små kår som den ældste af 12 børn i Ansfelden nær Linz, hvor hans far var skolelærer. Hans opvækst prægede ham livet igennem i form af en overdreven autoritetstro og en manglende evne til at begå sig på de bonede gulve. Dertil kom, at han var nervøs, frygtsom og i tvivl om sit eget værd. Men hans lysende talent for at spille orgel og hans dybe og omfattende kendskab til det kompositoriske håndværk kombineret med en stærk religiøsitet gav ham den indre styrke, der var forudsætningen for et karriereforløb, der også omfattede succesrige turnéer som orgelvirtuos og improvisator i England og Frankrig. Blandt hans elever var Gustav Mahler, som satte Bruckner højt.

Bruckners første kompositioner omfatter især kirkemusik (bl.a. messer og motetter), men fra 1863 blev symfonien hans vigtigste udtryksform. Hans 11 symfonier, hvoraf to er unummererede,

er skrevet i en harmonisk rig, senromantisk stil præget af hans interesse for renæssancens kontrapunkt og af hans virke som organist. Fra og med den 3. symfoni er Bruckners symfoniske stil i hovedtræk etableret: de fire satser danner et vældigt – timelangt – cyklisk forløb med tyngdepunkt i en kronede finale. Som et udtryk for Bruckners stærke, selvkritiske sans reviderede han – oftest på sine venners tilskyndelse – sine symfonier mange gange, og flere af dem eksisterer i op til tre versioner. Selv sagde han dog, at hans egne første versioner skulle gemmes og gælde "für spätere Zeiten".

Bruckner var en grænseløs beundrer af Richard Wagner. I 1873 blev han optaget som medlem af Wagnerselskabet i Wien. Dermed blev han – uden at ønske det – et passivt midtpunkt i det store spektakel mellem den progressive fløj (tilhængerne af Richard Wagner og Franz Liszt, "nytyskerne") og tilhængerne af klassicisten Brahms, der sammen med den begavede og skarpe kritiker Eduard Hanslick anså Bruckner for at være en formløs eftersnakker, der blot ønskede at overføre Wagners musikdramatiske stil til symfoniens område. Bruckner på sin side tog ikke til genmæle. Han var ganske enkelt ude af stand til at formulere sig polemisk eller sarkastisk over for nogen som helst.

Anton Bruckner og kritikken

Strygekviintetten er fra 1879. Den er skrevet på bestilling af violinisten Joseph Hellmesberger, der også var professor og direktør for musikkonservatoriet i Wien.

Første sats, *Moderato. Gemäßigt*, indledes med et hovedtema i $\frac{3}{4}$ -takt, der er vægtigt og sangbart. Allerede i første takt optræder kombinationen F-dur/Des-dur (akkord i F-dur, der efterfølges af en melodisk faldende triolbevægelse i Des-dur) – en klanglig kombination, der spiller en fremtrædende rolle satsen igennem. På trods af, at der er tale om to dur-akkorder, kaster Des-dur en klanglig skygge over den foregående F-dur-akkord. En bredt udformet overledningsperiode fører til sidetemaet, som er klanglig fint udformet (med spilleanvisningen *sehr zart*). I den bevægede, polyfont anlagte gennemførigsdel

udnyttes det fremførte motivstof i meget fantasifulde kombinationer.

Anden sats, *Scherzo. Schnell – Trio. Langsamer*, er hurtig og livfuld. Den langsommere, udtryksfulde trio-del danner en smuk kontrast.

Tredje sats, *Adagio*, er værkets udtryks- og indholdsmæssige højplateau. To alvorfulde, bredt udformede og klangskønne forløb indrammer en mere bevæget mellemdel.

I fjerde sats, *Finale. Lebhaft bewegt*, spiller 2.violinen et hovedtema i ottendele, der først efter nogle takter antager fastere konturer. 2.bratsch ledsager med et fastholdt *des* i ottendele som en rytmisk levendegjort liggetone (orgelpunkt). Det rolige og sangbare sidetema er præget af melodiske sekstspring. Gennemførigsdelen begynder med en variant af hovedtemaet, som efterfølges af et virkningsfuldt fugato over triolmotivet fra hovedtemaet i første sats (den nedadgående brydning af *Des*-durtreklagen). Reprisen er "omvendt", dvs. at den begynder med sidetemaet og slutter med hovedtemaet, som bliver det centrale element i satsens koda.

Den danske komponist, violinist og dirigent **Carl Nielsen** (1865-1931) er en stor skikkelse i dansk musikhistorie, og hans indflydelse på de følgende generationer af danske komponister har været betydelig. Som kunstner var han på højde med de komponister, der befolkede den europæiske musikscene på hans tid: Sibelius, Debussy, Richard Strauss, Mahler, Reger, Schönberg, Bartók og Stravinsky. Især fra begyndelsen af 1960'erne har hans værker vundet stadig større international opmærksomhed og anerkendelse.

Carl Niensens produktion spænder over orkester-, kammer- og klavermusik, solokoncerter, operaer og anden scenemusik og ikke mindst en perlerække af danske sange. Allerede Carl Niensens to første symfonier (1892 og 1902) viser en bevægelse bort fra romantikkens harmonisk baserede sats i retning af en tematisk udviklende, mangestemmig skrivemåde, som sammen med en utraditionel benyttelse af tonaliteten videreudvikles i de følgende symfonier. I den 3. symfoni, *Sinfonia expansiva* (1910-11), greb han således afgørende ind i det traditionelle symfonibegreb for at skildre musikkens kraft: i værkets begyndelse, hvor tonen *a* udhamres under stadig rytmisk acceleration for endelig at slynge hovedtemaet ud, forstår vi, at der her arbejdes med en

rytmisk intensitet, der i 1911 var uhørt i dansk musik. I den 6. og sidste symfoni (*Sinfonia semplice* 1925) er det kammermusikalske – som i fløjte- og klarinetkoncerten fra samme tid – stærkt fremtrædende; her peger humoristiske og groteske indslag i retning af en nyorientering.

Carl Niensens fire publicerede strygekvartetter, der alle er komponeret i årene 1888-1906, faldt ikke i samtidens smag; i vore dage anses de dog for at være markante bidrag til den nordiske kammermusik omkring århundredeskiftet.

Carl Nielsen komponerede sin eneste strygekvintet i 1888 – samme år, som han udgav sin første "modne" strygekvartet i g-mol op. 13, der blev opført på Thy Kammermusikfestival i 2003. Kvintetten blev første gang spillet offentligt i 1889 med Carl Nielsen som 2.violinist, men først udgivet i 1937. Den blev i 1931 tilegnet Thorvald Nielsen-kvartetten, hvis øvrige medlemmer var Erling Bloch, Hans Kassow og Louis Jensen, alle medlemmer af Det Kgl. Kapel og nære venner af komponisten. Thorvald Nielsen og Erling Bloch blev senere professorer på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København.

Strygekvintettens første sats, en sonateformet *Allegro pastorale*, er lys og

musikantisk. Den begynder i svingende 9/8-takt, der flere gange undervejs ændres til 12/8 eller 3/4-takt. Disse skift i taktarterne føjer en nuance af charme og pikanteri til udtrykket. Der er tre tematiske grupper i første sats. Første gruppe indledes med 1.violinens melodiske hovedtema; anden gruppe har overledningskarakter; den sættes i gang af 1.bratschen og udvikler sig til en livlig udveksling af motiver i sektendedele. Endelig en tredje gruppe med sidetemakarakter: en melodisk bredt udspundet melodi i 1.violinen, der

mod ekspositionens slutning samler sig til en kort og fyndig epilog. 1.violinens bredt udformede melodi vender i reprisen tilbage, nu spillet af 1.bratsch og cello i parallelle oktaver.

Anden sats er en tredelt *Adagio*, hvis yderdele præges af et vemodigt tema. Efter en kromatisk indledning præsenteres temaet af 1.bratsch og cello. I det midterste, lidt hurtigere afsnit, spiller 1.bratschen et koralagtigt tema, der efterfølgende fungerer som en cantus firmus (gennemgående melodi) i forskellig

klanglig udformning. I den forkortede gentagelse af indledningen spilles det vemodige tema af de to violiner i parallelle oktaver.

Den farverige og dansende tredje sats, *Allegretto scherzando*, er tredelt. Efter en kontrasterende mellemdel (eller trio) følger en ordret gentagelse af første del, nu udvidet med en afsluttende koda.

Kvintettens fjerde og sidste sats er en overstrømmende Finale: *Allegro molto*. Det fyndige hovedtema og det lette og livsglade sidetema leverer stof til gennemføringsdelen. Efter reprisen følger en koda, der udvikler sig til en brillant og glansfuld slutning (*Presto*).

Foto fra 1920'erne. Carl Nielsen og hans hustru, Anne Marie Brodersen, holder ferie i Jonsered i Sverige.

I 1922 fik Carl Nielsen alvorlige problemer med sit hjerte. Diagnosen var forkalkning af kranspulsåren, *angina pectoris*. Lægerne forbød ham derfor enhver anstrengelse. Ingen kompositioner; han måtte ikke engang læse. Men han havde lov til at strikke! I et brev til konservatoriets direktør, Anton Svendsen, fra juli 1922 spørger han:

Mon Deres kone bryder sig om en støveklud, så vil jeg lave en til hende? Jeg kan også hækle rød kant.

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED

TIRSDAG DEN 23. AUGUST KL. 19.30

Sergei Rachmaninov (1873-1943)

Trio élégiaque nr. 1

Klavertrio i g-mol (1892)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Kristina Winiarski
klaver: Daniel Blumenthal

Anders Brødsgaard (f. 1955)

Blackbird

for klarinet og klaver (1983)

klarinet: Joshua Christian Anderson
klaver: Daniel Blumenthal

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Klavertrio i C-dur K 548 (1788)

Allegro

Andante cantabile

Allegro

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Kristina Winiarski
klaver: Daniel Blumenthal

--- Pause ---

Olivier Messiaen (1908-92)

Quatuor pour la fin du temps (*Kvartet til tidens ende*)

for klarinet, violin, cello og klaver (1941)

1. Krystal-liturgi
2. Vokalise til englen, der bebuder tidens ende
3. Fuglenes afgrund
4. Intermezzo
5. Lovprisning af Jesu evighed
6. Raseriets dans for de syv trompeter
7. Virvar af regnbuer; til englen, der bebuder tidens ende
8. Lovprisning af Jesu uendelighed

klarinet: Joshua Christian Anderson
violin: Morten Lyngs
cello: Jamie Clark
klaver: Gamal Khamis

Thisted Musikteater 2015, *Invitationskoncert*
Ania Filochowska, Charles Richard Hamelin, Rena Kimura, Camille Renault, Tony Nys og Mateusz Kaminski

Sergei Vassilievich Rachmaninov.
Portræt af Donald Sheridan.

Den russiske pianist og komponist **Sergei Rachmaninov** (1873-1943) blev uddannet på konservatorierne i St. Petersborg og Moskva. 1905-06 var han kapelmester ved Den Kejserlige Opera i Moskva og 1911-13 dirigerede han de filharmoniske koncerter sammesteds. På talrige koncertrejser i Europa og USA etablerede han sig desuden som en af tidens største klavervirtuoser.

Da familien Rachmaninov tilhørte det russiske aristokrati, konfiskerede bolsje-

vikkerne i 1917 Sergei Rachmaninovs formue og afbrændte hans gods Ivanov, hvor han mistede sine noder, sine flygler, sin bil og alle sine ejendele. Familien flygtede via Finland til Stockholm, hvortil de ankom juleaften 1917. Med sig havde Rachmaninov sin kone Natalja Satina og deres to døtre, Irina på 15 år og Tatjana på 11 år. Takket være gode kontakter fra tidligere koncertrejser fik han i de følgende måneder tilbud om at give koncerter rundt om i de nordiske lande. Ved udrejsen fra Rusland havde familien fået lov at medbringe 2000 rubler, som satte dem i stand til at rejse videre til København, hvortil de ankom den 1. januar 1918.

Rachmaninov optrådte i den følgende tid som efterspurgt klaversolist ved koncerter i København, Stockholm, Oslo, Bergen, Malmø og Lund, mens familien havde fast bopæl i København.

Siden marts måned havde han modtaget flere meget attraktive tilbud om engagementer som dirigent og klaversolist i USA. Familien forlod derfor Danmark og ankom til New York den 10. november 1918. Rachmaninov og hans hustru boede i USA resten af livet, men blev dog først amerikanske statsborgere i hans dødsår 1943. Rachmaninov døde i sit hjem i Beverly Hills den 28. marts.

Som komponist blev Rachmaninov kendt allerede som 20-årig ved sit klaverpræludium i cis-mol op. 3 nr. 2. Senere udfoldede han i perioder en stærk produktivitet med hovedvægten lagt på klavermusikken, foruden talrige mindre stykker især klaverkoncerterne nr. 2 og 3, hvis senromantiske udtryk, sangbare temaer og tekniske brillans gjorde dem yndede over hele verden. Den 3. klaverkoncert regnes for den mest krævede af alle klaverkoncerter; den spiller en rolle i filmen *Shine* fra 1996 om det australske vidunderbarn, pianisten David Helfgott. Herudover komponerede Rachmaninov tre symfonier og andre orkesterværker, kammermusik, operaer, korværker og flere sange.

Sergei Rachmaninov komponerede *Trio élégiaque (Melankolsk Trio)* nr. 1 i g-mol, da han som 19-årig studerede på konservatoriet i Moskva. Førsteopførelsen fandt sted den 30. januar samme år (1892) med komponisten ved klaveret, medens første trykte udgave af værket først så dagens lys i 1947.

Det er sandsynligt, at denne elegiske trio nr. 1 er en hyldest til Tjajkovskij, der i 1892 levede i bedste velgående. I hvert fald slutter den med en sørgemarch på samme måde som Tjajkovskijs store klavertrio i a-mol, der blev skrevet til minde om Nikolai Rubinstein (opført

på Thy Kammermusikfestival 2013). Desuden er værkets motto, det trinvis stigende firtone-motiv i begyndelsen af første sats, en omvendning af det faldende firtone-motiv i begyndelsen af Tjajkovskijs første klaverkoncert i b-mol op. 23 komponeret 1874-75 (jeg ville næppe have hæftet mig ved den detalje, hvis ikke nogen havde gjort mig opmærksom på den). I 1893 komponerede Rachmaninov sin *Trio élégiaque* nr. 2 til minde om Tjajkovskij, der døde – pludseligt og uventet – i november samme år (se mere derom på side 44, billede og billedtekst).

Trio élégiaque nr. 1 er i én sonateformet sats. Det motiv på fire takter, der gennemsyrrer satsen som et motto, præsenteres af klaveret i en bred og monumental udformning. Hertil spiller strygerne et anonymt akkompagnement i hurtige akkordbrydninger, inden de selv overtager temaet og viderefører det i en tæt, imiterende sats. Det otte takter lange sidetema er lysere og mere sangbart i sin karakter. Det spilles af førsteviolinen, *con anima*, efter klaverets koralagtige indledning. Værkets første del, ekspositionen, føres til et afsluttende højdepunkt. Efter pause i alle stemmer indtræder gennemføringssdelen, som primært bearbejder og belyser hovedtemaet fra nye sider. Reprisen, der er en varieret gentagelse af

ekspositionssdelen, leder til den afsluttende koda, der er udformet som en sørgemarch (*Alla marcia funebre*).

Anders Brødsgaard
©Lars Skaaning 2014

Anders Brødsgaard (f. 1955), dansk pianist og komponist, studerede klaver på Det Fynske Musikkonservatorium hos Rosalind Bevan. Han fortsatte sine klaverstudier på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København hos Elisabeth Klein og senere Anker Blyme (musikpædagogisk eksamen med klaver som hovedfag 1982).

Senere studerede Brødsgaard komposition på Det Jyske Musikkonservatorium i Aarhus hos Karl Aage Rasmussen, Per Nørgård og Hans Abrahamsen (diplom-eksamen 1992), samt musikteori og pædagogik hos Orla Vinther (musiklærer-eksamen 1990). Anders Brødsgaard har siden 2003 undervist i musikteori og musikalsk formlære på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium.

Anders Brødsgaard var allerede i sin studietid på Det Fynske Musikkonservatorium optaget af den vesteuropæiske avantgarde, specielt komponisterne i Darmstadt-skolen, først og fremmest Karlheinz Stockhausen (se evt. note om *Darmstadt* og *serialisme* i Programbog 2009, side 21). Brødsgaards tidligste værker er derfor strengt gennemstrukturerede. Senere arbejder Brødsgaard med grundlæggende musikalske fænomener som tonalitet og puls. Efter nogle større værker i 90'erne, *Klaverkoncert*, orkesterværket *Galaxy* og det to timer lange "operatorium" *Rejse*, som alle var baseret på overtoneforhold, søgte Brødsgaard at udvide det klassiske instrumentariums muligheder gennem elektronisk forstærkning og klangmanipulation af instrumenterne kombineret med ren elektronisk frembragt højtalerlyd. Blandt Brødsgaards senere værker er den cabaretagtige sangcyklus *Galgenlieder* (2008, tekst af Chr. Mor-

genstern) og det jazzinspirerede orkesterværk *Monk's Mixtures* (2009).

Brødsgaards musik er blevet spillet i mange lande. Han har komponeret instrumental musik til en række danske ensembler og elektronisk musik til blandt andre Danmarks Radio. Sammen med komponisten Ib Nørholm og violinisten Serguei Azizian modtog Anders Brødsgaard i 2009 den fornemste danske musikpris, Carl Nielsen Prisen.

Blackbird for klarinet og klaver fra 1983 står på årets program. Om værket fortæller Anders Brødsgaard:

På et eller andet tidspunkt i vinteren 1982-83, da jeg boede på Færøerne, dukkede den idé op at lave en parafrase over Lennon/McCartney's mystiske sang, Blackbird, fra The White Album. Det er ikke et arrangement af Blackbird – selv Beatlesfans vil næppe kunne genkende den – men snarere en de-konstruktion af sangen, som i H.C. Andersens Nattergalen: at skære fuglen op for at se, hvordan den bærer sig ad med at syng! Melodien er der dog, sangens struktur ligger der også og selv metronomen tikker i klaveret, men det hele er som hørt gennem et troldspejl.

Til sidst syes solsorten sammen, så den kan genopstå og flyve ud i det fri...

Posthumt portræt af Wolfgang Amadeus Mozart fra 1819.
Kunstneren er Barbara Krafft

Da den østrigske komponist og pianist **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-91) i 1786 tog fat på sine sidste fem af i alt seks klavertrioer, havde han på kammermusikkens område allerede præsteret på højeste niveau. 1784-85 færdiggjorde han sine seks strygekvartetter, der var tilegnet Joseph Haydn, og som med deres tætvevede motiviske arbejde og polyfone satsstruktur betegnede

en ny fase i strygekvartetens udvikling; med sine to klaverkvartetter 1785-86 bidrog Mozart til en helt ny genre, og hans tre strygekvintetter fra 1787 repræsenterer et foreløbigt højdepunkt i kammermusikkens historie.

I et udviklingsperspektiv placerer Mozarts klavertrioer sig midtvejs mellem de tidligste wienerklassiske eksempler, hvor cello og violin fordobler klaverets stemmer, og Beethovens gennemkomponerede bidrag til genren, hvor hvert instrument selvstændigt deltager og bidrager på lige fod i udviklingen af det musikalske materiale. Da Mozart i 1786 vendte sig mod klavertrioen, stod han på højden af sit mesterskab – det mærkes!

Klavertrio nr. 5 i C-dur K 548 blev færdig i juli 1788, kort tid før Mozart afsluttede arbejdet med *Jupitersymfonien*, den sidste store symfoni nr. 41, der også står i C-dur. Det er bemærkelsesværdigt, at Mozart i løbet af få måneder i sommeren 1788 – kun et år efter faderens død – skrev sine sidste tre symfonier, kulminationen på hans symfoniske værk. Hans sidste tre klavertrioer blev komponeret samtidig. De var sikkert skrevet i håb om, at salget af dem kunne indbringe nogle penge. Mozarts økonomi var nemlig desperat dårlig – ikke mindst på grund af hustru-

ens svagelighed, som krævede adskillige kurophold.

Første sats, *Allegro*, begynder ligesom *Jupitersymfonien* med en fanfare. De enkle og charmerende hoved- og sidetemaer forbindes med perlende overledningspassager – alt ganske forudsigeligt. Men så kommer gennemførigsdelen! Her fører Mozart os ind i en verden af en dybde og skønhed, som er ubeskrivelig: modulationerne, de faldende kromatiske linjer, stemmernes intense dialoger. Her veksler lys og skygge, glæde og vevmod. Derom skriver Peter Bastian: *Mozart havde på en eller anden måde i sig et fuldkomment kendskab til dette liv. Ingen kan skrive mere ubekymret og let, og få kan som han i en enkelt takt afdække afgrunde af smerte i vores sind, afgrunde, vi i næste øjeblik forsones med gennem mildhed og tilgivelse* (i bogen *Ind i musikken* side 10, Gyldendal 1987).

Anden sats er en roligt strømmende *Andante cantabile* i sonateform. Det er klaveret, der indleder med det intenst syngende hovedtema, der overtages og videreføres af violin og cello. Det er også klaveret, der lægger ud med det kantable sidetema. Gennemførigsdelen indledes med et enstemmigt udbrud i forte. Derefter følger en musik, hvor de tre instrumenter i tæt imitation udveksler det tematiske stof. Efter

en stund spiller klaveret en syngende melodi i overstemmen, som en sorgfuld arie, medens violin og cello spiller et tæt imiterende akkompagnement. Senere ligestilles de tre stemmer på en måde, som var en overraskelse for tidens publikum, og som kan lede tanken hen på *Jupitersymfoniens* finale, hvor Mozart giver prøver på sine fænomene evner som kontrapunktiker. Den ændrede reprise bringer ro og balance i denne bedårende sats.

Tredje sats, *Allegro*, er en rondo i dansende 6/8-takt, fuld af livsglæde. Et indslag af mol kaster for en kort stund en skygge over det lyst strømmende forløb.

Olivier Messiaen (1908-92), fransk komponist og organist, blev uddannet ved konservatoriet i Paris. Sideløbende studerede han indisk og græsk musik, hvis rytmiske særpræg fik stor betydning for hans egen. Fra 1931 var Messiaen organist ved Trinitékirken i Paris og fra 1941 professor ved konservatoriet i Paris, hvor hans analyseseminarer i årene efter 1947 tiltrak komponister fra ind- og udland, foruden tyskeren Karlheinz Stockhausen, grækeren Iannis Xenakis, franskmanden Pierre Boulez også danskerne Gunnar Berg og Poul Rovsing Olsen.

Messiaen er især kendt for sine værker for orgel (f.eks. *La Nativité du Seigneur*, der skildrer Jesu fødsel i ni billeder), klaver (f.eks. *Vingt regards sur l'enfant Jésus*) og orkester (bl.a. *Turangalîlasymfonien* og *Réveil des oiseaux*).

Messiaen skrev *Kvartet til tidens ende* under 2. Verdenskrig, mens han fra marts 1940 til juni 1941 var krigsfange i Görlitz, den østligste by i Tyskland beliggende ved den tysk-polske grænse ved floden Neisse. Værket er tilegnet apokalypsens engel, og dets udgangspunkt er følgende tekst fra Johannes' Åbenbaring kapitel 10, vers 1-7:

Jeg så en engel fuld af styrke stige ned fra himlen ikklædt en sky og med en regnbue på hovedet. Hans ansigt var som solen, hans fødder som søjler af ild. Han satte sin højre fod på havet og sin venstre fod på jorden, og idet han holdt sig oprejst over havet og over jorden, løftede han hånden mod himlen og svor ved Ham, der lever i århundreders århundreder, idet han sagde: Der skal ikke være tid mere; men den dag, hvor den syvende engels trompet lyder, skal Guds mysterium fuldbyrdes.

I værket udtrykker Messiaen sin vision om apokalypsen (verdens undergang) i otte satser. Med henvisning til apokalypsen kan man undre sig over flere af satsernes ro og nøgenhed; men Mes-

siaen minder om, at Johannes Åbenbaring ikke blot rummer uhyrer og naturkatastrofer, men også tilbedelsens stilhed og vidunderlige visioner om fred.

Messiaen fortæller, at sulten og kulden i det tyske fangenskab medførte hallucinationer i form af stærke farvesyner (*Jeg så englens regnbue og underligt hvirvlende farver*), men at kompositionsprocessen gav ham sjælelig styrke til at bære sin skæbne. I en presset situation formidlede værket en musikalsk og religiøs vision.

Kvartettens besætning var bestemt af, at der blandt hans medfanger var tre musikere, nemlig violinisten Jean Le Boulair, klarinettisten Henri Akoka og cellisten Etienne Pasquier. Boulaire og Akoka havde begge fået lov til at medbringe deres instrumenter. Lejrens fanger samlede penge sammen, så Etienne Pasquier under ledsagelse af en tysk vagt kunne gå til Görlitz og købe en billig cello (husk, at Stalag VIII A var en krigsfangelejr, ikke en koncentrations- eller udryddelseslejr, og at krigsfanger fra vestfronten i de første krigsåre blev behandlet tåleligt – det gjaldt ikke mindst den fangekategori, som tyskerne kaldte "Musiker-Soldaten"). Messiaen skrev klaverstemmen til sig selv. Først sent i kompositionsprocessen fik han adgang til et gammelt klaver, som den venligtsindede tyske kaptajn, Karl-Erich Brüll, skaffede til veje. Værket

blev opført den 15. januar 1941 i én af fangelejrens uopvarmede barakker.

I et interview med Antoine Goléa *Rencontres avec Olivier Messiaen* (1960) fortæller han:

Det var i Görlitz i Schlesien i bitter frost. Lejren var begravet i sne. Den var bygget til 15.000 fanger, men vi var 30.000, flest franskmænd, men også nogle polakker og belgiere. De fire musikere spillede på kasserede instrumenter. Etienne Pasquiers cello havde kun tre strenge, tangenterne på mit opretstående klaver faldt ned af sig selv og ville ikke komme op igen. Vores påklædning var helt utrolig; man havde klædt mig ud i en fuldstændig flået grøn jakke, og jeg havde træsko på. Publikum var 5000 krigsfanger, der lyttede til opførelsen i den isnende kulde. Aldrig har nogen lyttet til min musik med større opmærksomhed og forståelse.

Efter krigen er der kommet oplysninger frem, der i nogen grad modificerer Messiaens beskrivelse. Det drejer sig om antallet af strenge på Pasquiers cello (der var fire, ikke tre), antallet af tilhørere (der var et par hundrede i barakken, ikke 5000) og publikums reaktioner (de var blandede og spændte fra intens opmærksomhed til støjende mishagsytringer).

Morgenappel i den tyske krigsfangelejr Stalag VIII A, hvor Messiaen i 1940-41 komponerede *Kvartet til tidens ende*. Stalag er en forkortelse af Mannschaftssta- und Strafflager. Billedet er taget med skjult kamera af en new zealandsk krigsfange i 1943.

Krigsfangelejren Stalag VIII A lå øst for Görlitz i det daværende Tyskland, i dag Zgorzelec, Polen. Før 1939 blev lejren anvendt af Hitlerjugend. I oktober 1939 blev lejren indrettet til 15.000 polske krigsfanger fra den tyske septemberoffensiv. I 1940 blev de polske fanger transporteret til andre lejre og erstattet af belgiske og franske soldater, der blev taget til fange under kampene om Frankrig. På et tidspunkt boede 30.000 fanger i lejren, der var indrettet til 15.000. I 1943 ankom 2.500 australske og new zealandske soldater fra kampene i Italien og i december 1944 1.800 amerikanske fra kampene i Ardennerne.

Her følger Messiaens kommentarer til hver sats oversat af Erik Christensen; forkortet og redigeret af Orla Vinther

1. **Krystal-liturgi.** Ved femtiden om morgenen improviserer en solsort omgivet af tonende støv, af en glorie af flageolettoner, der fortaber sig højt oppe i træerne. Overfør dette til det religiøse plan, så har De himlens harmoniske stilhed. Klaveret udfører en gennemgående indisk rytme – som et ostinat. Klarinetten udfører fuglenes sang.
2. **Vokalise til englen, der bebuder tidens ende.** Første del og kodaen – meget korte – skildrer denne engels stærke magt, den engel med regnbuehår og klæder af skyer, som støtter én fod på jorden og én på havet. Midterstykket er himlens ubegribelige harmonier. På klaveret blide kaskader af blå, gyldne og grønne, violetrøde, blå-orange akkorder – alt sammen domineret af stålgråt. Disse akkorder omgiver med en fjern klokkeklang violinens og celloens melodier, der lyder som gregoriansk kirkesang.
3. **Fuglenes afgrund.** Klarinetsolo uden noget som helst akkompagnement. Afgrunden: Det er tiden med dens sorger og dens træthed. Fuglene udgør kontrasten. De symboliserer vor længsel efter lyset, stjernerne, regnbuerne og jublende sang. I begyndelsen tristheden. Bemærk de langt udholdte toner med voksende styrke, fra pianissimo helt op til det voldsomste fortissimo. Fuglenes sange er skrevet i solsortens fantasifulde, muntre stil. Der vendes tilbage til trøstesløsheden i klarinettens smukke, dybe register.
4. **Intermezzo.** En lille Scherzo, der mere bevæger sig på overfladen. Intermezzoet er forbundet med de øvrige satser ved visse minder eller forudannelser, f.eks. med solsorten, vi allerede hørte i første sats, eller med temaet i 6. sats.
5. **Lovprisning af Jesu evighed.** Jesus betragtes her i sin egenskab af Ordet. En stor og meget langsom cellofrase ærer her – kærligt og ærbødigt – dette mægtige og blide Ords evighed, hvis år aldrig skal få ende. Majestætisk breder melodien sig i en blid og suveræn fjernhed. I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.
6. **Raseriets dans for de syv trompeter.** De fire instrumenter spiller enstemmigt. De foregiver ikke på nogen måde at efterligne Apokalypsens trompeter og de forskellige katastrofer, der fulgte dem. Det drejer sig frem for alt om en studie i rytme. Henimod midten af stykket kommer et uventet pianissimo-afsnit. Så accellererer tempoet. Et vildt stringendo fulgt af en lang trille fører til afslutningen: temaet i fortissimo fremført i forlængede nodeværdier og med registerskift.
7. **Virvar af regnbuer; til englen, der bebuder tidens ende.** Satsen er tilegnet englen, der bebuder tidens ende, og især regnbuen, der dækker ham. I mine farvede drømme led jeg under en svimmelhed, en lydens og farvernes roterende trængen ind i hinanden: disse violet-røde, blå-orange, gyldne og grønne akkorder, disse sværd af ild, disse pludselige stjerner, det er virvaret, det er regnbuerne.
8. **Lovprisning af Jesu udødelighed.** Stor violinsolo svarende til cellosoloen i 5. sats. Hvorfor endnu en lovprisning? Denne er mere specielt rettet mod det andet aspekt af Jesus – Jesus, som blev menneske, ordet, som blev kød opvakt til udødelighed for at bibringe os sit liv. Den er lutter kærlighed. Dens langsomme stigen op mod det allerhøjeste register er menneskets opstigen mod sin Gud. Guds barns opstigen mod sin Fader, den guddommeliggjorte skabnings opstigen mod paradiset.

Michael Maschka, *Johannes' Apokalypse* 2006.

Og jeg så de syv engle, som stod for Guds ansigt. Og der blev givet dem syv basuner. Den første blæste, og der kom hagl og ild blandet med blod, der blev kastet på jorden; og tredjedelen af jorden blev opbrændt og alt grønt græs opbrændtes. Og den anden engel blæste, og det var, som et stort brændende bjerg blev kastet i havet; og tredjedelen af havet blev til blod. Og tredjedelen af de skabninger i havet, som havde liv, døde; og en tredjedel af skibene blev ødelagt. (Johannes' Åbenbaring kapitel 8, vers 2, 7-9)

VORUPØR KIRKE, 7700 THISTED TIRSDAG DEN 23. AUGUST KL. 19.30

Maurice Ravel (1875-1937)

Sonate

for violin og cello (1922)

Allegro

Très vif

Lent

Vif, avec entrain

violin: Cæcilie Balling

cello: Camille Renault

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Kvartet i D-dur K 285

for fløjte, violin, bratsch og cello (1777)

Allegro

Adagio

Rondeau

fløjte: Craig Goodman

violin: Chloe Yeseul Gam

bratsch: Agnès Mauri Galik

cello: Camille Renault

Vorupør Kirke

Den franske komponist **Maurice Ravel** (1875-1937) blev i 1920 opfordret til at bidrage med en komposition til en udgave af det franske musikmagasin *La Revue musicale*, der var tilegnet Debussys minde, og som udkom i december samme år. Ravels bidrag blev senere til første sats af sonaten for violin og cello. Det varede endnu to år, inden sonatens fire satser var færdigkomponerede.

Selv om Ravel i sine værker fra ca. 1905 til 1914 var inspireret af Debussy og hans tonalt banebrydende, klangligt raffinerede og farverige impressionisme, så er sonaten for violin og cello fra 1922 uden enhver impressionistisk indflydelse (om impressionisme, se Programbog 2010, siderne 10 og 16). Med sit virtuose anlæg, sin motoriske fremdrift, mekaniske gentagelser, barske dissonanser og gennemført lineære præg er sonaten i højere grad beslægtet med Béla Bartók og Igor Stravinskys værker fra samme periode. Hertil kommer, at Ravel, ligesom Bartók og Stravinsky, inddrager harmoniske og melodiske elementer fra slavisk folkemusik i sin komposition. Selv skrev Ravel: *Musikken er ribbet ind til benet. Jeg giver afkald på harmonisk skønhed for til gengæld at dyrke det melodiske.*

For at skabe enhed i værket lader Ravel de to temaer, der præsenteres i begyndelsen af første sats (*Allegro*), vende

tilbage i de øvrige satser (cyklisk form). Det gælder det første tema i violinen, hvis akkordbrydende melodi veksler mellem mol og dur, og det melodisk kantede og springende andet tema, der præsenteres af celloen.

I anden sats, *Très vif*, som er en Scherzo, gentages første tema fra første sats melodisk fordelt mellem violin og cello vekslende mellem elegant pizzicato og normal spillemåde. Også andet tema høres i satsens begyndelse.

Den langsomme tredje sats, *Lent*, indledes med en koralmelodi, der som de fleste andre melodier i værket er kirketonal eller modal. Dvs. at den ikke bygger på dur-moltonalitet, men på middelalderens og renæssancens harmoniske og melodiske principper, som levede videre i folkemusikken i mange europæiske lande, ikke mindst på Balkan og i Rusland.

Den hændelsesrige fjerde sats, *Vif, avec entrain* (*Hurtigt, med flugt og fart*), udvikler sig ud fra to tonale centre, nemlig C og Fis. Afstanden mellem tonerne c og fis er en forstørret kvart, og netop dette interval præger ungarske folkemelodier i lydsk toneart. Skalagrundlaget for den lydsk toneart svarer til klaverets hvide tangenter fra f til f. Her ligger den forstørrede kvart fra f til h. Mod slutningen

af satsen sammenfatter Ravel sonatens temaer i et virkningsfuldt kontrapunktisk klimaks.

Maurice Ravel (1875-1937)

Inden for wienerklassikken – den musikalske stilperiode, der med centrum i Wien stabiliserede sig i årene ca. 1770-1800 med Haydn, Mozart og den unge Beethoven som toneangivende – er **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-91) den mest gådefulde. Han komponerede med utrolig lethed og lod sig inspirere af de mange impulser, han modtog på rejserne til Europas kulturelle centre. Mozarts produktion er omfattende. I sit korte liv (han døde som 35-årig) komponerede han 41 nummererede symfonier, solokoncerter (heriblandt 28 klaverkoncerter) og kammermusik foruden operaer. De seks fra årene 1781-91 hører til det internationale standardrepertoire, heriblandt *Figaros bryllup*, *Don Juan* og *Tryllefløjten*.

I 1777 var Mozart – 21 år gammel – allerede europæisk berømt som komponist og klavervirtuos og vidt berejst. Han boede sammen med sine forældre i Salzburg, hvor han fra sit 13. år havde været ansat som ulønnet koncertmester i hoforkesteret hos fyrst-ærkebiskop Hieronimus Colloredo, som han ikke kunne fordrage. Efter et sammenstød med Colloredo søgte – og fik – Mozart i 1777 sin afsked, og sammen med moderen indledte han nu sin sidste store rejse, denne gang til Mannheim og Paris. Under opholdet i Paris døde moderen, og Mozart vendte alene tilbage til Salzburg i begyndelsen af 1779.

På slottet i Mannheim udvikledes under kurfyrst Karl Theodor (regerede fra 1743) et hoforkester, der skabte epoke og dannede skole. Den engelske musikskribent Charles Burney hørte orkesteret i 1772. I den anledning skrev han: ... *en hær af generaler, lige skikkede til at udfærdige en plan for et slag som til at kæmpe i det.*

I 1778 opholdt Mozart sig i Mannheim. Den 9. juli skrev han til faderen: ...*hvilken disciplin, der hersker i dette orkester! ...Hvilken autoritet Cannabich har - alt udføres seriøst; Cannabich, som er den bedste orkesterleder, jeg har set, har sine undergivnes kærlighed og respekt.*

Maleri af ukendt kunstner

Sammen med moderen ankom Mozart til Mannheim den 30. oktober 1777, og de blev i byen til den 14. marts det følgende år. Mozart glædede sig over det fremragende hoforkester, hvis leder, komponisten Johann Christian Cannabich, Mozart lærte at kende. I løbet af de fem måneder, opholdet varede, blev han også ven med flere af orkestrets musikere, blandt andre den fremragende fløjtespiller, Johann Baptiste Wendling. Denne præsenterede Mozart for

den velhavende og fløjtespillende læge, Ferdinand de Jean, der bestilte tre små, lette og korte koncerter og et par kvartetter med fløjte. Der blev aftalt et honorar på 200 gylden.

Den første kvartet for fløjte og strygetrio (K 285, der står på årets program) blev skrevet på en uge. Den er dateret juledag 1777. Den 14. februar 1778 rejste de Jean til Paris. Da havde Mozart komponeret og afleveret yderligere

to fløjtekvartetter og to koncerter. For disse værker betalte de Jean 96 gylden. Godt nok havde han bestilt tre koncerter (ikke tre kvartetter), og godt nok var den ene koncert en transskription af obokoncerten fra 1777, men en fedtsyl var han ligegodt.

De tre fløjtekvartetter kombinerer det umiddelbart tilgængelige: melodisk sødme, teknisk brillans og formens klarhed, med det kompositorisk højt udviklede: avanceret tematisk arbejde og raffineret harmonik. Dermed er kvartetterne fine eksempler på tidens elegante, aristokratiske underholdningsmusik.

Første sats af fløjtekvartetten i D-dur K 285, *Allegro*, er en sonateform. I første del, ekspositionen, præsenterer fløjten det charmerende hovedtema. En overledning fører til sidetemaet, hvis begyndelse i mol følger en nuance af mørke og intensitet til udtrykket. Denne dybere tone præger også satsens midterste afsnit, den korte gennemføringsdel. Satsens sidste del, reprisen, er en modificeret genkomst af ekspositionen.

I den langsomme anden sats, *Adagio*, spiller fløjten en arie i h-mol, der akkompagneres af strygernes pizzicato. Den leder uden ophold til tredje sats, *Rondeau*, som er en rondo, hvor refrainet hver gang vender tilbage i hovedtonearten D-dur.

Om forholdet mellem Beethoven og Mozart skriver Carl Nielsen:

Af Beethoven lærer man at bygge en Allegro-Sats med sine to Temaer og Modulationsdel. Men det er mærkværdigt, som denne Mester – Musikkens største Lyriker – er regelret, ja, ofte helt træet og ubøjelig i sin Form. Man søger til Mozart, og det er aldeles vidunderligt, hvad han kan tillade sig. Han løser alle Baand og siger alt, hvad der falder ham ind, paa den mest overbevisende og selvfølgelig Maade. Indfald, man i første Øjeblik ikke synes, hører til, viser sig at være helt nødvendige. Det ene smilende Motiv dukker op ved siden af det andet alvorlige; den ene Tanke er næppe udtalt, før den næste trænger sig paa, og dog skrider det hele frem med en saadan Sikkerhed og Orden, at man intet Øjeblik forvirres eller taber Traaden.

(Carl Nielsen, *Levende Musik* side 13. Martins Forlag, København 1957)

Som dreng fik Mozart de bedst tænkelige udviklingsmuligheder – vel at mærke som musiker og komponist, næppe som menneske. I forbindelse med familiens mange rejser optrådte han som vidunderbarn i München og Wien 1762, i München, Frankfurt, Bruxelles, Paris og London 1763-66, i Wien, Olmütz og Brünn 1767. Overalt vakte han opsigt med sine fabelagtige færdigheder. Derudover bedårede han og søsteren Nannerl det aristokratiske publikum ved deres anstand og yndefulde fremtræden. Derom skriver Jon Roar Bjørkvold:

[Mozarts turnéopvisninger] handlede ikke om respekt for barnets egenart set i forhold til voksen egenart, snarere om voksenkultur dyrket frem i et barn som musikalsk apoteose. Kunstkulturen blev signeret også af barnet. Den forlorne hofkultur fik med dette, så længe det varede, et uskyldens alibi i en lille dreng, som den nok havde hårdt brug for også ud over øjeblikkets personlige underholdningsbehov.

(Jon Roar Bjørkvold, *Det musiske menneske* side 259. Hans Reitzels Forlag, København 1992)

MUSIKHUSET, DOKKEDAL, 9280 STORVORDE ONSDAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

Franz Schubert (1797-1828)

Der Tod und das Mädchen

Strygekvartet i d-mol D 810 (1824)

Allegro

Andante

Scherzo

Presto

violin 1: Christa-Maria Stangorra

violin 2: Chloe Yeseul Gam

bratsch: Máté Szücs

cello: Jamie Clark

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Klarinetkvintet i A-dur K 581 (1789)

Allegro

Larghetto

Menuetto – trio I – trio II

Allegretto con variazioni

klarinet: Joshua Christian Anderson

violin 1: Chloe Yeseul Gam

violin 2: Christa-Maria Stangorra

bratsch: Máté Szücs

cello: Jamie Clark

--- Pause ---

Deltagere i Thy Kammermusikfestival 2015

Franz Schubert (1797-1828), østrigsk komponist, skrev en række mesterværker inden for etablerede genrer som symfoni, kammer- og klavermusik.

I 1814, som 17-årig, satte han musik til *Gretchen am Spinnrade* – og det på en måde, som fjøede dybe musikalske og psykologiske dimensioner til Goethes digt. Dermed indvarslede Schubert den tyske lied som en romantisk genre. Med komponister som blandt andre Schubert, Schumann, Brahms og Hugo Wolf udviklede lieden sig til en stadig mere forfinet, sammensat og eksklusiv udtryksform (se eventuelt *En note om Franz Schubert og hans tid* i Programbog 2012, siderne 52-54).

Schuberts melodiske evne og hans rige harmoniske fantasi kommer ikke blot til udtryk i en vældig produktion af lieder, hvoraf han komponerede mere end 600, men også i hans instrumentalmusik, hvor især Beethoven var det oplagte forbillede; men i stedet for Beethovens målrettede, formbevidste udtryksmåde sætter Schubert en lyrisk musikalsk fortælling, hvor der bestandig dukker nye overraskelser op – og hvor gentagelsen bliver en vigtig pointe i formen.

Schubert komponerede 15 strygekvartetter, hvoraf de fleste er ungdomsværker beregnet for sammenspil i hjemmet og på det Stadtkonvikt, hvor han indtil

sit 16. år fik en grundig musikalsk skoling. De sidste fire strygekvartetter, nr. 12 til 15, blev skrevet med offentlig fremførelse for øje og stammer fra 1820'erne. De omfatter den enkeltstående *Quartettsatz* og kvartetterne med tilnavne efter den musik, der har afgivet tematisk materiale til værkerne, nemlig mellemaktsmusikken til dramaet *Rosamunde* (nr. 13), og lieden *Der Tod und das Mädchen* (nr. 14). Den sidste, nr. 15, er kvartetten i G-dur, der ikke har noget tilnavn.

Da Schubert komponerede sine sidste fire strygekvartetter, var hans levevilkår elendige: han havde ingen penge, led af svær sygdom (syfilis og depressioner), havde ingen steder at bo og slog ikke igennem som komponist. Ikke desto mindre komponerede han fire strygekvartetter, der regnes for hovedværker i litteraturen for kammermusik.

Strygekvartetten nr. 14 i d-mol med tilnavnet *Der Tod und das Mädchen* (*Døden og pigen*) er absolut musik, ikke programmusik. Derfor skildrer værket intet konkret, hverken døden eller pigen, men forløber alene ud fra absolut-musikalske principper. Som helhed er værket dog præget af stærke indre spændinger og voldsomme udtryksmæssige kontraster.

Første sats, *Allegro*, er i sonateform – mørk i sit udtryk, oprevet, lidenskabelig og bevæget.

Hovedtemagruppen indledes med to pauseadskilte motivblokke. Hver blok er på to takter. Yderstemmerne fastholder tonen *d* i rytmiseret form, medens 2.violin og bratsch spiller værkets motto, dets inderste ide: en punkteret halvnode efterfulgt af en enstemmig, trinvist faldende ottendedels-triol. Og netop triolfiguren bliver satsens motoriske drivkraft. Sidetemaet er en blidt syngende dur-melodi, der spilles af de to violiner i parallelle tertser ledsaget af triolmotivet i bratschen. I såvel gennemføringsdel som reprise bliver det lyriske sidetema indgående belyst i stadig nye udformninger og sammenhænge. I den dramatiske bearbejdning deltager de fire instrumenter på lige fod.

Anden sats, *Andante*, er et tema med fem variationer og koda. Den er – i modsætning til første sats – mild og fortrøstningsfuld. Schubert henter sit variations-tema fra lieden *Der Tod und das Mädchen* med tekst af Matthias Claudius, som han skrev i 1816. Lieden er en dialog mellem en ung pige, der er skræmt over at mærke dødens nærhed, og døden. Det er dødens milde og trøstende strofe til den flygtende pige, som Schubert vælger som sit tematiske

grundlag: *Gib deine Hand, du schön und zart Gebild!* (*Ræk mig din hånd, du smukke og fine skabning*). Det todelte mol-tema er så smukt harmoniseret, og det slutter i lys dur:

Andante con moto .

I første variation spilles temaet af 2.violin, nu som en triolbevægelse i ottendedele. Celloen ledsager med pizzicato-toner, medens 1.violinens rolige melodi er opløst i en nænsomt figureret bevægelse.

I anden variation er det celloen, der spiller det let varierede tema, nu akkompagneret af rytmisk fint udarbejdede stemmer: punkterede ottendedelsrytmer i 2.violin og sekstendedele i 1.violinen.

I tredje variation inddrages også temaet i den rytmiske opstramning. Skarpe accenter jager af sted i alle stemmer – som et natligt ridt. I temaets sidste halvdel, der viderefører det rytmiske motiv i mellemstemmerne, forstærkes virkningen ved heftige indsatser af forte-akkorder i skiftevis cello og 1.violin.

Den fjerde variation danner en stærk kontrast til den voldsomme energiudladning i den tredje. Stilfærdigt toner temaet frem i rolig rytmisering, nu i dur og fordelt mellem 2.violin, bratsch og cello. Hertil ledsager 1.violinen med udsmykkende trioler i ottendedele.

I den femte variation vender moltonaliteten tilbage. Temaet spilles i 2.violin og bratsch til en bølgende triol-ledsagelse i celloen. I temaets anden del spiller de tre øverste stemmer et akkompagnement i sekstendedele til celloens markante basnedgange.

Til sidst, i kodaen, klinger temaet ud i det sarteste pianissimo – som en levedegørelse af dødens sidste ord til den unge, skræmte pige: *Sei gutes Muts! Ich bin nicht wild, sollst sanft in meinen Armen schlafen* (*Vær ved godt mod! Jeg er ikke vild, blidt skal du sove i mine arme*).

Det hårde og kantede tema i tredje sats, *Scherzo*, er præget af rytmiske forskydninger (synkoper). På den baggrund indtræder den lyse trio-del i dur som en forbløffende lyrisk kontrast.

Der er noget dæmonisk over den måde, hvorpå hovedtemaet i sidste og fjerde sats, *Presto* i 6/8-takt, jager af sted i unisone strygere. Karakteristisk for dette rastløse tema i stormende trioler er de ungarsk prægede forslagsmotiver. Med overraskende virkning indtræder sidetemaet, bredt og klangfuldt i dur, som en hymne. Sidetemaets videreføring leder til gennemførigsdelen, hvor en ny fase i det tematiske arbejde danner en poetisk kontrast: Schubert lader 2.violinen spille hovedtemaets forslagsmo-

tiv som en fin baggrund for 1.violinens variant af triolmotivet. Celloen spiller en fastholdt kvintbas. Forslagsmotivet fortsætter i et stadigt mere neddæmpet forløb, hvorefter en rigt nuanceret, men forkortet reprise sætter ind med det unisone hovedtema.

Af overvældende virkning er satsens sidste formled, kodaen. Den indledes med en gentagelse af hovedtemaet og kulminerer i en massiv sammenkædning af den motiviske triolbevægelse og ekstremt dissonerende akkordfølger. Her udfolder Schubert en klanglig og satsteknisk fantasi og dristighed, der peger direkte mod Wagner, Bruckner og Mahler.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91) afsluttede sin klarinetkvintet i A-dur K 581 den 29. september 1789. Klarinetkvintetten er et mesterværk, der med sin ejendommeligt afklarede, lyrisk indadvendte grundholdning skiller sig ud fra Mozarts mere dystre og dramatiske molværker fra hans sidste år. Hertil bidrager klarinettens klanglige særpræg, der føjer en nuance af vemod til udtrykket – ikke mindst i værkets langsomme anden sats. Kvintetten er skrevet til hofklarinetlisten Anton Stadler, der opførte værket første gang den 22.

december 1789. Kvintettens besætning, klarinet og strygekvartet, der var nyskabende inden for wienerklassisk kammermusik, tiltrak flere af eftertidens komponister. Berømte eksempler er Brahms klarinetkvintet op. 115 (1891, opført på Thy Kammermusikfestival 2005) og Regers klarinetkvintet op. 146 (1915, opført på Thy Kammermusikfestival 2007).

Første sats i Mozarts klarinetkvintet, *Allegro*, er komponeret i en bredt udfoldet sonateform, der indledes med en roligt syngende, akkordisk hovedtemagruppe i strygerne. Efter seks takter træder klarinetten til. Dens vidt udsbundne melodi over to takter, der virker som en frit improviseret toneranke, spiller en stor rolle i satsens videre forløb. Det yndefulde sidetema spilles af 1.violinen ledsaget af liggende harmonier i 2.violin og bratsch og pizzicerede toner i cello. Den centrale gennemførigsdel indledes med hovedtemagruppens første seks takter. Det totaktige toneranke- eller "arabesk"-motiv, man nu venter i klarinetten, sætter denne gang ind i 1.violinen. Herfra føres det fra stemme til stemme i et farverigt mønster ledsaget af udholdte strygerharmonier og rolige akkordbrydninger i klarinetten – alt i en farverigt modulerende, bølgende og lysende klangflade, der fører frem til replisen.

I anden sats, *Larghetto*, kommer Mozarts intime føling med den menneskelige stemme til udtryk i klarinettens melodi – den synges på instrumentet som en melankolsk, men rigt nuanceret operaarie.

Tredje sats er en menuet med to triodeler. Den første trio i mol spilles af strygerne. Den anden trio i lysende dur er formet som en langsom wienervals (*Ländler*) med klarinetten som førende stemme.

Det er karakteristisk for værkets lyrisk-indadvendte holdning, at fjerde og sidste sats, *Allegretto con variazioni*, ikke er en musikantisk og livlig rondo, men en meget smuk variations-sats over et enkelt liedtema.

THISTED KIRKE, 7700 THISTED

ONSDAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

Niels W. Gade (1817-90)
Strygesekstet i Es-dur op. 44 (1863)

Andante – Allegro vivace
Scherzo – Allegro non troppo
Andantino
Finale: Allegro molto vivace

violin 1: Philip Zuckerman
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Justin Almazan
bratsch 2: Péter Pál Lukács
cello 1: Morten Zeuthen
cello 2: Kristina Winiarski

--- Pause ---

Peter Tjajkovskij (1840-93)
Souvenir de Florence
Strygesekstet op. 70 (1890)

Allegro con spiritu
Adagio cantabile e con moto
Allegretto moderato
Allegro vivace

violin 1: Philip Zuckerman
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Péter Pál Lukács
bratsch 2: Justin Almazan
cello 1: Morten Zeuthen
cello 2: Kristina Winiarski

Thisted Kirke 2015
Kirstine Schneider, Mateusz Kaminski, John Frandsen,
Derek Powell, Craig Goodman og Tony Nys

Niels W. Gade (1817-90), dansk komponist og dirigent, studerede musikteori hos A.P. Berggreen og blev tillige violinelev i Det Kgl. Kapel. Gade fik sit gennembrud som komponist med koncertouverturen *Gjenklang af Ossian* op. 1, med hvilken han i 1840 vandt førsteprisen ved en konkurrence udskrevet af Musikforeningen. Ved sit tonesprog virkede ouverturen som en fanfare for en ny tid: med *Ossianouverturen* vandt romantikken for alvor indpas i Danmark. Allerede i 1843, som 26-årig, rejste Gade til Leipzig, efter at Mendelssohn dér med succes havde opført hans 1. symfoni, som Gade havde haft svært ved at få opført i København. I Leipzig indledte han en international karriere, som er blevet få danske til del.

Han blev hurtigt Mendelssohns 2. kapelmester ved det berømte Gewandhausorkester og lærer ved byens nyoprettede musikkonservatorium. Ved Mendelssohns død i 1847 overtog Gade stillingen som orkesterchef. Som dirigent turnerede han senere med egne og andres værker i Tyskland, Holland og England. I forbindelse med udbruddet af krigen mellem Danmark og Preussen i 1848 vendte Gade hjem til Danmark, hvorved han undgik en indkaldelse til tjeneste i Leipzigs kommunalgarde. Hjemme igen prægede han gradvis og systematisk det københavnske musikliv:

I 1850 blev han dirigent i Musikforeningen, i 1858 organist ved Holmens Kirke og i 1867 direktør for det nyligt oprettede Københavns Musikkonservatorium. Under Gades ledelse blev Musikforeningen et samlingspunkt for det københavnske musikliv med eget symfoniorkester og kor.

Det, som begejstrede såvel det danske som det europæiske musikpublikum, var den "nordiske tone", som man sporede i den unge Gades værker, ikke blot

Nicolai Abildgårds maleri fra 1785 viser den gamle, blinde barde *Ossian*, der stormomsust råber sit kvad om fortidens helte ud i vinteraften. Med sin mytiske patos blev maleriet et forvarsel om 1800-tallets genoplivelse af den fællesnordiske oldtid. Skotten Macphersons udgivelse af *Ossiandigtene* blev en europæisk sensation i 1760'erne. Senere forskning har påvist, at de er forfalskninger.

i ouverturen *Gjenklang af Ossian* og i den 1. symfoni (1842), hvis 1. sats bygger på Gades egen folketoneinspirerede melodier *Paa Sjølund's fagre Sletter*, men også i den folkeviseinspirerede korballede *Elverskud* op. 30 (1853).

Samtidig med *Elverskud* komponerede Gade *Forårsfantasi* op. 23 for fire sangsolister, orkester og klaver. De to værker repræsenterer yderpolerne i hans stilistiske univers, som han altså dyrkede samtidigt: den nordiske i *Elverskud*, den internationalt orienterede, som han tilegnede sig i Leipzig, i *Forårsfantasi*. Begge værker nød stor popularitet og blev hyppigt opført herhjemme og i udlandet.

Gades produktion er både omfattende og varieret (bl.a. otte symfonier, ouverturer, orkestersuiter, en violinkoncert, kammermusik, klaver- og orgelmusik, en række såkaldte koncertstykker foruden solo- og korsange og balletmusik), og selv om værkerne efter 1850 ikke viste åbenlyst fornyende stiltræk, har han bevaret sin status som en af 1800-tallets betydeligste danske komponister.

Stemmerne til Niels W. Gades *Strygesekstet* i Es-dur op. 44 blev trykt i 1865. Et partitur til værket kom aldrig på gaden i Gades levetid. Sekstetten var da revideret flere gange, og Gade skiftede

endda første sats helt ud. Men uanset, hvor meget der er rettet eller skiftet ud, så er Gades strygesekestet op. 44 et fint eksempel på 1800-tallets kammermusik. Strygesekestetten blev opført første gang den 5. december på det stiftende møde i Kammermusikforeningen af 1868 (også kaldet *Natmandsforeningen*), Københavns første, største og stadig eksisterende forening til dyrkelse af kammermusikken.

Første sats er en tredelt sonateform, hvis første del (ekspositionsdelen) præsenterer (eksponerer = udstiller) det tematiske materiale. Satsen indledes med en langsom *Andante*, der er udtryksfuld og vemodig. Indledningens melodiske materiale udvikler sig til det hovedtema, der præsenteres i satsens hurtige del, *Allegro vivace*, som gentages. Her er udtrykket lidenskabeligt. Musikken strømmer i 6/8-takt med en fremdrift, der bringer Schumann i erindring. Side-temaet, der står i en anden, men beslægtet toneart, er mere roligt og sangbart og føjer for en stund en afspændt kontrast til forløbet. I satsens anden hoveddel, gennemføringsdelen, bearbejdes og belyses det tematiske materiale fra nye sider, såvel motivisk som tonalt. Tredje del, reprisen, er en modificeret gentagelse af ekspositionsdelen. Satsen slutter med en kort koda, som på italiensk betyder hale. I det musikalske fagsprog

er kodaen en kort, afsluttende del med en vis sluttet selvstændighed.

Anden sats, *Scherzo – Allegro non troppo* er i fem afsnit: tre gange hører vi scherzoen, der indrammer trio I og trio II. Først scherzoen, der er sprudlende og underfundig, en alfemusik i 9/8, der i sit udtryk er tydeligt inspireret af Mendelssohn. Så følger trio I, som er rolig og præget af lange, syngende strofer med synkopen (en rytmisk forskydning) som gennemgående kendetegn. Derefter vender scherzoen tilbage efterfulgt af trio II, der med sin gennemgående "galoprytme" er livlig og helt forskellig fra trio I. Endelig kommer sidste afsnit, der er endnu en gentagelse af scherzoen.

Tredje sats, *Andantino*, er meget smuk. I sin musikalske fylde og skønhed er satsen værkets tyngdepunkt.

Fjerde sats, *Finale: Allegro molto vivace*, er en sonateform, men uden repetition af ekspositionsdelen. Den er musikantisk, præget af vitalitet og fremdrift og derfor beslægtet med første sats.

Peter Tjajkovskij (1840-93), russisk komponist, er inspireret af fransk og tysk romantik, specielt af Berlioz og Liszt. I sin musik forener han russisk folkemusik med elementer fra italiensk og fransk

musikdramatik. Medens de fleste russiske 1800-talskomponister fra Glinka til Mussorgskij nærmest havde søgt at rendyrke det nationale i et bevidst "primitivt" tonesprog, så blev Tjajkovskij den første, som for alvor åbnede det musikalske Rusland for indflydelse fra Vesten samtidig med, at han – gennem den popularitet hans værker opnåede – skabte international opmærksomhed om russisk musik.

Tjajkovskijs vigtigste værker er seks symfonier, balletterne *Svanesøen*, *Tornedrose* og *Nøddekækkeren*, tre klaverkoncertytter, en violinkoncert og tre strygekvartetter. Desuden komponerede han fem operaer, hvoraf den hyppigst opførte er *Eugen Onegin*.

Strygesekestetten *Souvenir de Florence (Til minde om Firenze)* er komponeret i 1890 og revideret det følgende år. Sekstetten, der også opføres af strygeorkestre, er et klangskønt, lidenskabeligt og dramatisk værk, der i høj grad er inspireret af italiensk folkemusik.

Den sonateformede første sats, *Allegro con spirito*, er præget af strømmende fremdrift og store dynamiske kontraster. Hovedtemaet er fuldt af rytmisk vitalitet, mens sidetemaet, der præsenteres af 1.violinen, er af usædvanlig melodisk skønhed.

Anden sats, *Adagio cantabile*, er en smægtende serenade med "guitarakkompagnement" – en hyldest til Firenze og den italienske sangtradition. Satsen viser Tjajkovskijs forkærlighed for lange, brede melodiske linjer, som udtrykker en resigneret melankoli. Midt i afbrydes serenaden – et vindstød hvirvler visne blade op i Firenzes natstille gader.

Tredje sats, *Allegretto moderato*, er tredelt med en kontrasterende midterdel. Det første tema i mol fornemmes – med sine tungsindigt faldende melodiske linjer – inspireret af russisk folkemusik. Hertil danner midterdelen i dur en mere livlig kontrast.

Fjerde sats er en sonateformet *Allegro vivace*, der med sine livsglade, danseprægede temaer er inspireret af italiensk folkemusik. Med sine mange markante indslag af kanon og fugato giver satsen herlige prøver på Tjajkovskijs kontrapunktiske fantasi og kunnen.

FEBRUARY 1981

The Trial, Condemnation, and Death of Tchaikovsky

The story of the composer's suicide, long common currency in some Russian circles, has been slow to reach the West.

by Joel Spiegelman

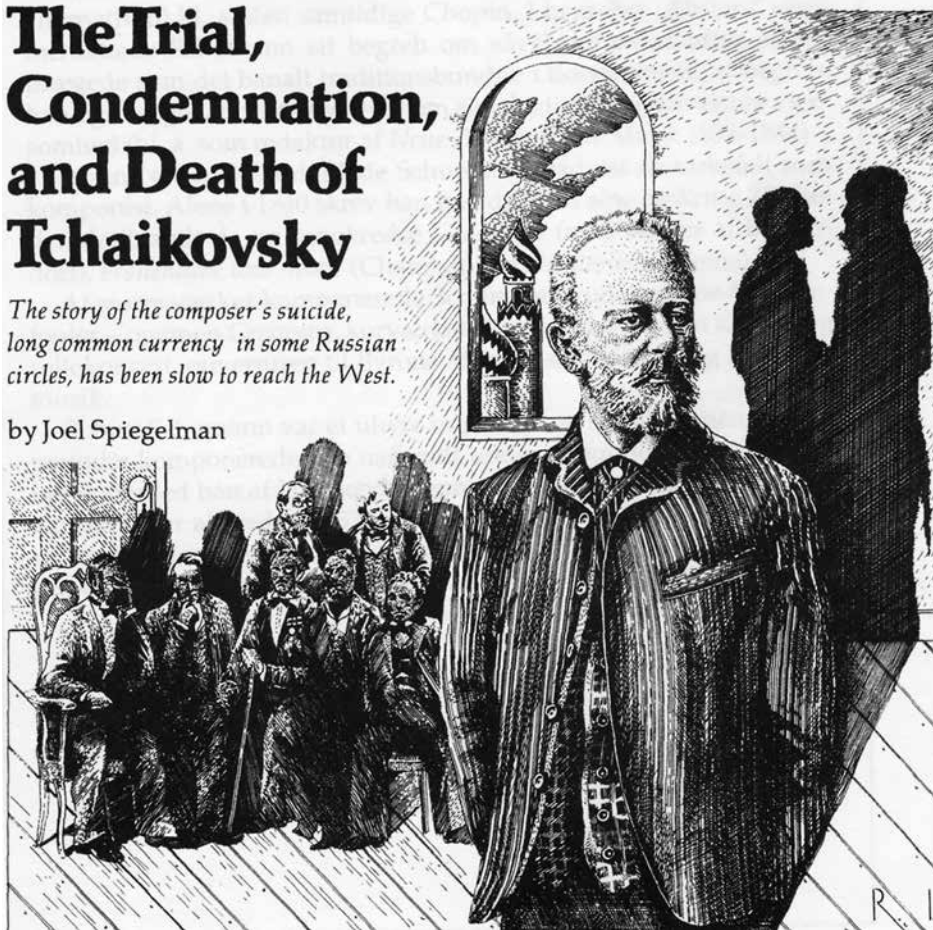

Illustration fra det amerikanske magasin *Music and letters* februar 1981. Heri bringer Joel Spiegelman for første gang i et vestligt medie den forklaring på Tjajkovskijs sygdom og død, som længe havde cirkuleret i det russiske musikmiljø, men som først i 1981 nåede til Vesten: Tjajkovskij døde i 1893 under tragiske omstændigheder. Efter al sandsynlighed dømte en "æresdomstol" ham til at begå selvmord efter anklager for et ulovligt homoseksuelt forhold til en adelsmands søn. På billedet ses Tjajkovskij foran "æresdomstolen", der ifølge den russiske musikforsker Alexandra Orlova bestod af fremtrædende jurister og højt placerede embedsmænd i den russiske centralforvaltning.

VIBORG MUSIKSAL, 8800 VIBORG

TORSDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Ernest Chausson (1855-99)
Klavertrio i g-mol op. 3 (1881)

Pas trop lent – Animé
Vite
Assez lent
Animé

violin: Christa-Maria Stangorra
cello: Morten Zeuthen
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 15 og 16

Sunleif Rasmussen (f. 1961)

Kvøða

for cello og klaver (2002)

cello: Morten Zeuthen
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 16 og 17

--- Pause ---

Francis Poulenc (1899-1963)

Sonate op. 164
for fløjte og klaver (1957)

Allegro malinconico
Cantilena
Presto giocoso

fløjte: Craig Goodman
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 17 og 18

Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)

Klavertrio nr. 2 i e-mol op. 67 (1944)

Andante
Allegro non troppo
Largo
Allegretto

violin: Cæcilie Balling
cello: Camille Renault
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 18 og 19

BAKKEGAARDEN, 7742 VESLØS TORSDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Johan Halvorsen (1864-1935)

Passacaglia

for violin og bratsch eller cello (1894)

baseret på *Passacaille*, 6. og sidste sats af

Händels cembalosuite nr. 7 i g-mol (1733)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Péter Pál Lukács

Johan Svendsen (1840-1911)

Romance op. 16 i G-dur

for violin og klaver (1881)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

klaver: Daniel Blumenthal

Herefter forskellige overraskelser

Bakkegaarden 2015
Mattias Hanskov Palm og Alicia Choi

Den norske komponist, dirigent og violinist **Johan Halvorsen** (1864-1935) rejste som 14-årig til Stockholm for at studere musik. Han fortsatte sine studier i Leipzig 1886-88. Derefter arbejdede han som violinist og musikpædagog, først i Aberdeen 1888, siden i Helsingfors 1889-92. I 1893 drog han til Bergen, hvor han blev dirigent for såvel teatret som for Bergens Filharmoniske Orkester. Da det nye Nationalteater åbnede i Oslo 1899, blev han dets første kapelmester, og her blev han indtil sin pensionering i 1929.

Inspireret af Edvard Griegs og Johan Svendsens nationalromantiske stil skrev Halvorsen bl.a. tre symfonier, skuespil-musik og malerisk orkestermusik som *Bojarernes Indtogsmarch* og suiten efter

scenemusikken til *Tordenskjold*. Hans arrangement af Georg Friedrich Händels *Passacaille* står på koncertprogrammer over hele verden.

Halvorsens *Passacaglia* er fra 1894, og værket er baseret på Händels *Passacaille*, sidste sats fra cembalosuiten i g-mol komponeret i 1733. *Passacaille* eller *Passacaglia*, der betyder *Gadevis*, er navnet på en langsom, højtidelig dans i tredelt takt, der menes at stamme fra Spanien. Ligesom *chaconne* er *passacaglia* en variationsrække, der bygger på en stadig tilbagevendende basmelodi eller akkordfølge. Variationerne bygger på et stigningsprincip; de første forløber i rolige tempi; de følgende øger gradvis den rytmiske og dermed den dynamiske intensitet. *Passacaglia*en, der stammer fra renæssancen (1450-1600), fandt i 1700-tallets første halvdel sin plads i baroktidens suite, der bestod af en række stiliserede danse.

Halvorsens *Passacaglia* begynder med at præsentere Händels tema, der efterfølges af 12 variationer. Det korte, men prægnante tema i 4/4 er fire takter langt og bygger på en faldende baslinje (se nodeeksempel). De første tre variationer er direkte transskriptioner af Händels, men fra og med den 4. tager Halvorsen fat og skriver en række yderst elegante variationer i 1800-tallets virtuose stil. Her dokumenteres til fulde komponistens fantasi og violintekniske kunnen.

Eksempelvis spiller begge instrumenter i den langsomme 8. variation med dobbelt-greb, så man tror at høre en strykekvartet. Forskriften *pizzicato* skaber i den 9. en

Largamente (♩=66)

Händels tema bygger harmonisk og melodisk på en trinvist faldende sekvens. Ved sekvens (latin: følge eller rækkefølge) forstår man en musikalsk figur, der gentages i stigende eller faldende følge. Læser man første akkord i hver takt, træder det trinvist faldende mønster tydeligt frem: takt 1: g-mol, t. 2: F-dur, t. 3: Es-dur og t. 4: D-dur. Sekvensteknikken skaber både sammenhæng i det tematiske materiale og fremdrift i det harmoniske – selv om den harmoniske bevægelse går i ring: fra g-mol til g-moll!

illusion om guitarens klang og spillemåde. I variation 11. spilles *sul ponticello*, dvs. med strøg meget tæt ved stolen, hvorved der frembringes en hvislende, glasagtig lyd. I slutningen af samme variation foreskrives *saltando* (*springende bue*), som indebærer spil af meget korte noder i ét buestrøg, både op og ned. I den 12. og sidste variation kombineres dobbeltgreb med virtuose løb, der munder ud i en koda, hvor en vanvittig krævende følge af brudte akkorder accellererer mod slutningen. Her indtræder overraskende et langsomt, meget intenst og dramatisk forløb, der efter baroktidens praksis lader værket slutte på en lysende G-durakkord.

Den norske komponist og dirigent **Johan Svendsen** (1840-1911) blev uddannet som violinist hos sin far, der var regimentsmusiker i Kristiania (nu Oslo). Senere studerede han 1863-67 ved konservatoriet i Leipzig, først violin, siden komposition. Efter ophold bl.a. i Paris var han 1872-77 dirigent ved Musikforeningen i Kristiania og fra 1883 kapelmester ved Det Kgl. Teater i København, hvor han i 1908 efterfulgtes af Frederik Rung med Carl Nielsen som 2. kapelmester.

Som førstedirigent for og kunstnerisk leder af Det Kgl. Kapel var Johan Svendsen højt respekteret, og flere af hans operaopførelser blev legendariske. Johan Svendsen højnede kapellets standard ved at afholde symfonikoncerter. Her gik han ofte i brechen for samtidens musik og stadfæstede sit ry som en af Europas førende orkesterledere.

Som komponist udviklede Johan Svendsen sin stil under studietiden i Leipzig – og han fastholdt den lige siden. Hans formsprog er klassisk-romantisk og hans orkesterbehandling og instrumentation er brilliant. I studietiden komponerede han sine vigtigste kammermusikværker, foruden strygeoktetten i A-dur op. 3 (opført på Thy Kammermusikfestival 2010) også

en strygekvartet og en strygekvintet. Foruden kammermusikværker komponerede Svendsen orkestermusik: to symfonier, fire norske rapsodier, en *Romance* for violin og orkester, der står på årets program i en version for violin og klaver, *Norsk Kunstnerkarneval* og *Festpolonaise*.

På en måde stod Johan Svendsen i skyggen af sin ven og landsmand Edvard Grieg (1843-1907), der studerede i Leipzig 1858-62, og hvis forfinede, folkemusikinspirerede stil sikrede ham verdensberømmelse. Svendsens stil er i højere grad oriente-

Her ses den 68-årige Johan Svendsen omgivet af valkyrier. De to, der lægger hånd på ham, er Johanne Bruun (th) og Johanne Krarup Hansen. Billedet er taget ved hans afskedsforestilling på Det Kgl. Teater i København den 31. maj 1908, hvor han bl.a. dirigerede III akt af Richard Wagners opera *Die Walküre*.

ret mod den europæiske tradition med Schumann, Mendelssohn og Niels W. Gade som toneangivende, selv om melodiske, rytmiske og harmoniske træk fra norsk folkemusik lejlighedsvis kan spores i hans musik.

Johan Svendsen komponerede sin *Romance* for violin og orkester i 1881, to år før han tiltrådte stillingen som kapelmester i København. *Romancen* er hans hyppigst opførte værk og et af de sidste, han skrev i sine år som aktiv komponist. Man vil vide, at den norske musikkforlægger, Carl Warmuth, bad ham komponere et koncertstykke for violin og orkester. Svendsen havde ikke tid; men en dag i 1881, hvor hans elever var forhindrede i at møde til undervisning, brugte Svendsen eftermiddagen og aftenen til at komponere og instrumentere *Romancen*. Warmuth var begejstret og ville straks udgive værket. Svendsen accepterede og fik 200 kr. som honorar – én gang for alle. Det var åbenbart, at Svendsen ikke havde forstand på penge; selv sagde han:

200 kr. for to dages arbejde – det er da ikke så galt!

Romancen er et elegant og velklingende romantisk koncertstykke af omkring syv minutters varighed. Det begynder i en neddæmpet atmosfære med klaverets enkle, klangskønne indledning – af

schumannsk finhed. Derefter tager violinen tråden op med sin vidt udspundne melodi, der til at begynde med har fine referencer til norsk folkemusik. Et par mere livlige afsnit føjer en dimension af energisk fremdrift til udtrykket. Værket klinger ud i en rolig og meget smuk afslutning.

Romancen blev opført første gang i Oslo den 31. oktober 1881 med den polske violinist Stanislav Barcewicz som solist, og hurtigt derefter blev stykket spillet over hele verden. Før komponistens død var *Romancen* udgivet i 68 forskellige versioner.

Stanislav Barcewicz (1858-1929) fotograferet i Kristiania (nu Oslo) 1895. Den polske violinist, Stanislav Barcewicz, afsluttede sin uddannelse med guldmedalje fra Moskvakonservatoriet i 1876, hvor Tjajkovskij havde været hans lærer i musikteori og formlære. Som ung turnerede han Europa rundt; således uropførte han i september 1882 Tjajkovskijs *Valse Scherzo* op. 34 ved Verdensudstillingen i Paris. I 1885 blev Barcewicz kapelmester ved Wielki-teatret i Warszawa og i 1886 professor ved Chopinkonservatoriet i samme by.

Han besøgte Norge flere gange, og i efteråret 1881 åbnede han i Kristiania koncertsæsonen med at uropføre Johan Svendsens *Romanse for fiolin og orkester i G-dur*, op. 26. På vejen hjem opførte han *Romancen* i Leipzig og Dresden og bidrog dermed til værkets internationale udbredelse. Det er en pointe, at komponisterne Halfdan Kjærulf, Johan Svendsen og først og fremmest Edvard Grieg afgørende bidrog til den blomstringstid i norsk musikhistorie, som mod 1800-tallets slutning placerede Norge centralt på den europæiske musikscene.

VESTERVIG KIRKE, 7770 VESTERVIG FREDAG DEN 26. AUGUST KL. 19.30

Anton Bruckner (1824-96)
Strygekvintet i F-dur (1879)

Moderato. Gemäßigt
Scherzo. Schnell – Trio. Langsamer
Adagio
Finale. Lebhaft bewegt

violin 1: Kern Westerberg
violin 2: Cæcilie Balling
bratsch 1: Máté Szücs
bratsch 2: Péter Pál Lukács
cello: Kenny Lee

Programnote, se siderne 21 og 22

--- Pause ---

Carl Nielsen (1865-1931)
Strygekvintet i G-dur FS 5 (1888)

Allegro pastorale
Adagio
Allegretto scherzando
Finale: Allegro molto

violin 1: Chloe Yeseul Gam
violin 2: Philip Zuckerman
bratsch 1: Justin Almazan
bratsch 2: Agnès Mauri Galik
cello: Camille Renault

Programnote, se siderne 22 og 23

Forberedelse til koncert
Rena Kimura, Ania Filochowska, Tony Nys, Ye-Ti Yang, Mateusz Kaminski og Camille Renault

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING MORS FREDAG DEN 26. AUGUST KL. 19.30

Sergei Rachmaninov (1873-1943)

Trio élégiaque nr. 1

Klavertrio i g-mol (1892)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Kristina Winiarski
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 25 og 26

Anders Brødsgaard (f. 1955)

Blackbird

for klarinet og klaver (1983)

klarinet: Joshua Christian Anderson
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 26 og 27

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Klavertrio i C-dur K 548 (1788)

Allegro

Andante cantabile

Allegro

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Kristina Winiarski
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 27 og 28

--- Pause ---

Olivier Messiaen (1908-92)

Quatuor pour la fin du temps (Kvartet til tidens ende)

for klarinet, violin, cello og klaver (1941)

1. Krystal-liturgi
2. Vokalise til englen, der bebuder tidens ende
3. Fuglenes afgrund
4. Intermezzo
5. Lovprisning af Jesu evighed
6. Raseriets dans for de syv trompeter
7. Virvar af regnbuer, til englen, der bebuder tidens ende
8. Lovprisning af Jesu uendelighed

klarinet: Joshua Christian Anderson
violin: Morten Lyngs
cello: Jamie Clark
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 28 til 31

Musikværket 2015
Kirstine Schneider, Alicia Choi, Charles Richard-Hamelin, Seulki Lee
og Dashiell Nesbitt

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 27. AUGUST KL. 15.00

Svend Nielsen (f. 1937)

Kvintet, *Rondo*

for fløjte, violin, bratsch, cello og klaver
(1985, senere revideret)

fløjte: Craig Goodman
violin: Kern Westerberg
bratsch: Agnès Mauri Galik
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 10 og 11

César Franck (1822-90)

Sonate i A-dur

for violin og klaver (1886);
1979 arrangeret for fløjte og klaver af Craig Goodman

Allegretto ben moderato

Allegro

Recitativo – Fantasia: Ben moderato – Molto lento

Allegretto poco mosso

fløjte: Craig Goodman
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 11 og 12

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Klaverkvintet i f-mol op. 34 (1864)

Allegro non troppo

Andante, un poco adagio

Scherzo: Allegro

Finale: Poco sostenuto – Allegro non troppo – Presto non troppo

violin 1: Kern Westerberg
violin 2: Elisabeth Zeuthen Schneider
bratsch: Agnès Mauri Galik
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 13

Kirsten Kjær Museet 2015
Charles Richard-Hamelin, Derek Powell og Camille Renault

ANSGARKIRKEN, 7950 ØSTER JØLBY LØRDAG DEN 27. AUGUST KL. 15.00

Niels W. Gade (1817-90)
Strygesekstet i Es-dur op. 44 (1863)

Andante – Allegro vivace
Scherzo – Allegro non troppo
Andantino
Finale: Allegro molto vivace

violin 1: Philip Zuckerman
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Justin Almazan
bratsch 2: Péter Pál Lukács
cello 1: Morten Zeuthen
cello 2: Kristina Winiarski

Programnote, se siderne 41 og 42

Peter Tjajkovskij (1840-93)
Souvenir de Florence
Strygesekstet op. 70 (1890)

Allegro con spiritu
Adagio cantabile e con moto
Allegretto moderato
Allegro vivace

violin 1: Philip Zuckerman
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Péter Pál Lukács
bratsch 2: Justin Almazan
cello 1: Morten Zeuthen
cello 2: Kristina Winiarski

Programnote, se siderne 42 og 43

--- Pause ---

Ansgarkirken 2015
Craig Goodman, Derek Powell, Kirstine Schneider, Tony Nys, Mateusz Pawel Kaminski og John Frandsen

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED SØNDAG DEN 28. AUGUST KL. 15.00

Franz Schubert (1797-1828)

Der Tod und das Mädchen

Strygekvartet i d-mol D 810 (1824)

Allegro

Andante

Scherzo

Presto

violin 1: Christa-Maria Stangorra

violin 2: Chloe Yeseul Gam

bratsch: Máté Szücs

cello: Jamie Clark

Programnote, se siderne 37 til 39

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Klarinetkvintet i A-dur K 581 (1789)

Allegro

Larghetto

Menuetto – trio I – trio II

Allegretto con variazioni

klarinet: Joshua Christian Anderson

violin 1: Chloe Yeseul Gam

violin 2: Christa-Maria Stangorra

bratsch: Máté Szücs

cello: Jamie Clark

Programnote, se side 39

--- Pause ---

Thy Kammermusikfestival *On Tour* 2015

Emily Dellit, Kirstine Schneider, Chad Burrow, Adam Newman og Morten Zeuthen

SKOLEKONCERTER

Thy Kammermusikfestival har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år arrangeres følgende koncerter:

Mandag den 22. august

Kl. 10.25-11.25 Thisted Gymnasium STX & HF

Kl. 9.55-10.40 EUC Nordvest, Thisted

Kl. 9.30-10.15 Thisted Friskole

Fredag den 26. august

Kl. 9.30-10.15 Sundby Friskole

Kl. 9.50-10.35 Thy-Mors HF & VUC, Thisted

Kl. 9.50-10.35 Thy-Mors HF & VUC, Nykøbing

Kl. 10.00-10.45 Tingstrup Skole

ÅBNE PRØVER

I lighed med tidligere er der mulighed for at overvære enkelte prøver på **Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløs**

Torsdag den 18. august kl. 9.00 -12.00

Fredag den 19. august kl. 9.00 - 12.00

Stavsholtkirken, Farum

Thisted Musikteater

Vor Frue Kirke, Aalborg

For støtte til gennemførelse af Thy Kammermusikfestival 2016 takkes:

Stat, kommune, fonde og andre sponsorer

STATENS KUNSTFOND

Kunststof-Kemi,
Skandinavia A/S

*A.P. Møller og Hustru
Christine McHoney Møllers
Fond til almenne Formaal*

oticon
PEOPLE FIRST

WILHELM HANSEN FONDEN

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS
FOND

FÆRCH
FONDEN

KNUD HØJGAARDS
FOND

Thy Masterclass Erhverv

Kiropraktisk Klinik,
Nykøbing

Knudsdahl Landbrug

Læge Kirsten Andreasen,
Tønder Lægehus Nord

7nord

Nykredit

Thybo Biler

Øvrige bidragydere

Bakkegaarden
Blomstertorvet
Crisfish A/S Hanstholm
Det Gamle Røgeri, Hanstholm
El Kontakten, Bedsted
Erling Grønkjær Fiskeeksport A/S
Famm. Seafood
Fast Plast A/S
Feriepartner Thy
Filetfabrikken Hanstholm ApS
Fiskecompagniets Detailsalg, Vorupør
Fl. Steffensen, Nodesats og Grafik, Sunds
Fotograf Knud Erik Jensen
FS GROSS ApS, Hanstholm
Gadus A/S
Gyrup/v Lisbeth og Nicolai Nicolaisen
Hesselholt Fisk Eksport A/S
Hotel Thinggaard, Hurup
Klaverstemmeren, Aalborg
Klitmøller Sommerhusudlejning
Mondo Mar Marine Foods
NetIP
Nordjysk Tryk
Pandalus A/S, Hanstholm
Plantagehuset i Thisted
Revision Limfjord
Royal Danish Seafood/Fish
Scanfish Danmark A/S
Spar Vorupør
Thisted Antikvariat
Thisted Bryghus A/S
Thy Turistbureau
Thy Øko-is
Taabel P. og Co. A/S
Vorupør Feriehusudlejning